

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:

celo leto	K 24—
pol leta	12—
četrt leta	6—
na mesec	2—

v upravnistvu prejemaj:

celo leto	K 22—
pol leta	11—
četrt leta	5-50
na mesec	1-90

Izhaja vsak dan zvečer izvenredno nedeljo in praznike.

Inserati veljajo: peterostopna peti vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Parte in zahvala vrsta 16 vin. Poslano vrsta 20 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto	K 25—
pol leta	13—
četrt leta	6-50
na mesec	2-30

za Nemčijo:

celo leto	K 30—
za Ameriko in vse druge dežele:	
celo leto	K 35—

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka. Upravnistvo: Knafljeva ulica št. 5 (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

Rajn.

Senzacionalna razkritja o obsežni klerikalni intrigi.

Dunaj, 14. majnika.

Vesti, ki prihajajo iz Ljubljane budijo ne le v slovenski javnosti ogorčenje, temveč vzbujajo zanimanje tudi v širših slovanskih krogih. Aretacija Adolfa Ribnikarja je obnovila tudi v parlamentu spomin na septembrske dogodke in naš urednik je imel danes, ko se je zbornica zopet sestala, priložnost podajati poslanecem raznih strank, zlasti pa slovanskim podrobnejše informacije o nečutenem dogodku. Ni ga slovanskega parlamentarca, ki bi z zaničevanjem ne obsojal politike, katera grabi v svoji slepi strasti po najnižkotnejših sredstvih, da se obrani svojih nasprotnikov.

Opetovano sem moral slišati iz ust slovanskih politikov vprašanje: in kaj pravi ljudstvo k takemu početju, kaka obsodba in usoda zadevne Kajne, ki ubijajo brata? Češki poslanec mi je skoraj zaničljivo izjavil: »v narodu, ki ima v sebi kaj ponosa, le nekaj samozvesti in čuta za svojo čast, bi se čin, kakršen je ta, klerikalna denunciacija ne mogel zgoditi; in če bi se zgodil, bi v morju njegove nevolje, pod težo njegove usode poginila stranka, ki bi zakrivila tako narodno zločinstvo. Pri nas na Češkem bi bili ljudje kakor Lampe in Pegan in vsi, ki so z njimi v zvezi za vedno izgnani iz poštene narodne družbe, njih politika za vedno prokleta, njih stranka na mah razdrta in razbita.«

Imel sem tudi priliko govoriti z nekaterimi nemškimi poslanci, ki so mi odkrito povedali, da je afera Ribnikar sicer nemško-nacionalnim težnjam v korist, da pa bi se svoje stranke sramovali, ako bi se bila ona spozabila tako daleč vršiti nad narodnim nasprotnikom biriško, rabeljsko službo.

V političnih krogih se razmotirva vprašanje cui prodest. Zakaj so inscenirali klerikalci gonjo proti agilnemu članu narodno-napredne stranke? Zgolj osebno maščevanje ni dovolj verjetni motiv za nezasišeno denunciacijo, izvršeno od odličnih strankinih funkcionarjev.

Češki poslanec, ki pozna naše slovenske razmere se je izjavil, da

so se hoteli morda klerikalci odkriti neprijetnega protikandidata, iz katerega rok se ljubljanskega deželnozborskega mandata ne upajo iztrgati, katerega agitačne zmoglosti in agilnosti se boje. Ta češki politik je mnenja, da je denunciacija Ribnikarja začetek volilne kampanje v Ljubljani, kjer da bodo v kratkem razpisane nadomestne deželnozborske volitve. Ribnikarju naj bi bilo onemogočeno si priboriti že enkrat mu zločinsko iztrgani mandat.

Ta argumentacija je sicer uvaževanja vredna — toda napram razkritjem, ki mi jih je podal slovanski politik, kateri je že enkrat zavzemal v državni hierarhiji odlično mesto in ki že leta zasleduje politične dogodke na jugu z vso pazljivostjo, so zgoraj priobčeni nazori le sekundarnega pomena.

Ta razkritja so naravnost senzacionalna, so pa zaenot tako logična in verjetna, da ni dvomiti o njih resničnosti. Naš informator, katerega zveze segajo na najodličnejša mesta, nam je vrhutega zatrdil, da je vse, kar nam pove njegovo trdno prepričanje, ki se opira na izpovedi oseb, katere so zvedele za dejstva, ki jih hočemo navesti iz prvega vira. Menimo, da bo najboljša ako napišemo kar je govoril naš informator, ne da bi kaj pristavili ali komentirali.

»Kdor zasleduje politično življenje na Slovenskem s paznim očesom, spozna, da ima zahvalju klerikalna stranka velik del svoje moči in svojega političnega vpliva nekaterim neupredvidnim in pogreškom napredne politike. Klerikalna stranka je zlasti z uspehom zlorabila jesenske dogodke leta 1908. v svoj prosep. Z denuncijacijami in onim hinavskim patriotizmom, ki je karakterističen znak Susteršičeve politike, je znala potisniti narodno-napredno stranko na obtoženo klop. Razširjala je v avstrijski javnosti in zlasti na merodajnih državnih mestih mnenje, da so slovenski napredni krogi nepatriotični, antimilitaristični, da, antindustrialni, da je narodno-napredna stranka srbofilka, skratka, da je ona pravo gnezdo jugoslovanskega iredentovstva in preukusaštva.

Klerikalna stranka si je na ta način pridobila državno moč za zaveznika.

Dokler so merodajni krogi verovali v bajke in pravljice, ki jih je pri-

našal »Slovenec«, katere so jim pripovedovali klerikalni politiki, tako dolgo je uživala v vseh političnih vprašanjih podporo države same. Narodno-napredna stranka se je nenekrat čutila v vlogi, da se njen boj proti klerikalnemu ne smatra zgolj kot strankarsko-politično delo, temveč kot stremljenje, naperjeno proti državi sami!

Ni mi treba razlagati konsekvence takega naziranja, dogodki zadnjih let kažejo dovolj jasno, kako je trpelo napredno delo pod težo tega sumničnega. Nikdar bi se klerikalna stranka v deželi ne bila povzpela do one pozicije, katero danes še zavzema, da ni imela državne moči na svoji strani.

V Ljubljani je po Hribarju zavladal komisar. Vodilnim državnim uradom je bilo predvsem ležeče na tem, dobiti o preukusaštvu narodno-napredne stranke pozitivne neizpodbitne podatke. Toda svetnik Laschan ni vedel ničesar poročati. Merodajni krogi so postali sedaj pozornejši; začeli so — pozno sicer — ravnati po principu audiat et altera pars. Storili so še nekaj. Dali so se o položaju na Slovenskem informirati od oseb, ki so bile popolnoma objektivne in vsega zaupanja vredne. Te informacije so razdrle klerikalno bajko v prazen nič.

Pokazale so jasno, da je bilo vse, kar so napravili klerikalci narodno-napredni stranki obrekovanje najnižje vrste. Razpoloženje visokih krogov napram slovenski napredni javnosti se je naravno spremenilo in načelo, da je treba v interesu države podpirati za vsako ceno klerikalno politiko proti naprednjakom, se ni dalo več vzdržati.

Tako se je pričel rušiti eden glavnih stebrov klerikalne moči. — Klerikalna stranka vé, da v postenem in odkritem boju svojih pozicij napram narodno-napredni stranki ne vzdrži.

Njena obrekovanja so bila razkrinkana. Toda stranka je krčevito iskala novih sredstev za nove poskuse, očrtniti slovensko napredno stranko politiki ter si zopet pridobiti, oziroma ohraniti državno moč za svojega zaveznika. Slučaj ji je prišel na pomoč.

Za letošnji spomlad se pripravljajo v Ljubljani razne velike prireditve vojaškega značaja in obiščejo

odlični člani cesarske hiše kranjsko prestolico.

To je prilika, pri kateri se dajo nekdanja »nasprotstva« rekonstruirati, katera so kakor nalašč za to, da se osumniči slovenske naprednjake.

Zdi se, da so klerikalci iskali in našli zveste sodelavce za ta načrt baš v onih krogih, ki so sovražniki vsega, kar je slovensko, in ki nimajo bolj vroče želje, kakor to, spraviti cel slovenski narod ob dobro ime ter ga obdolžiti iredentovstva in sovražnosti napram državi, s tem pa tudi kompromitirati ves naš narodni boj.

Na podlagi mojih informacij pa moram izrecno poudariti, da nimajo ljubljanski Nemci s tem peklenskim načrtom ničesar opraviti, ter tudi obsojajo njega izveditev.

Najuspešnejše sredstvo se je moralo zdeti klerikalcem to, da navedejo na dogodke septemberskih dni, razburijo prebivalstvo ter ustvarijo javno razpoloženje, ki bi se najvišjim osebam, prišedši v Ljubljano, zdelo kot mržnja in nasprotstvo, ki bi vojaškim krogom morda vcepiti prepričanje, da se nahajajo med sovražnimi, zlovoljnimi elementi, ki črte armado ter ji žele le slabo. In ko bi se potem pojavilo vprašanje, zakaj vse to, potem bi klerikalni podpihovalec kazal s prstom na narodno-napredno stranko, češ, taki so uspehi njene vzgoje in njenega političnega dela.

To je načrt. Izveditev je deloma znana. Ribnikar je zaprt, odprt pa celi slovenski javnosti pogled na septemberske dni, znova vsebuje spomin na one teške čase.

Zopet pridejo klerikalne hijene ter razkopavajo grobe septemberskih žrtev, delajo nove afere, skušajo vzbuditi nov šum in celo zadevo znova aranžirati kot velik komplot slovenskih naprednjakov. S svojimi denuncijacijami skušajo vpreči sodišča v svoj strankarski voz ter zlorabiti objektivno justico kot neprostovoljno pomočnico. Kakor mi pravite, gospod urednik, so tudi že obvestili politično oblast, da se pripravljajo v Ljubljani demonstracije. To je očitno že drugi korak v izvršitev celotnega načrta.

Tako delujejo klerikalci na vseh straneh in z vsemi sredstvi, da ustvarijo baš v dneh, ko bo Ljubljana gostila odlične in najodličnejše goste, razpoloženje, ki bi vzbudilo v armadi in v najvišjih krogih vtisk, ka-

kor da se nahajajo na tujih, sovražnih tleh.

Ta zločinska intriga ima namen oškodovati napredno stranko, napredno Ljubljano ter znova pognati vodo na klerikalne mline.

Naloga napredne javnosti pa mora biti, da pazno sledi posameznim fazam te intrige in da napne vse moči nevarne niti pravočasno razdreti ter raztrgati. Vaše časopisje, vaši politiki se morajo potruditi, da pouče najvišje dvorne in državne urade, da se ne dajo zlorabljati v najgrše politično-strankarske namene. Pokazati morate merodajnim krogom, kako nevarna in zločinska je igra, v kateri mešajo karte ljudje Lampetovega kalibra, in kako nevredna je vloga, katero igrajo ti krogi, ako se slepo dajo zlorabljati v najnemoralnejše svrhe.

Dokazati bo treba pa tudi narodu, da se obsoja sebe samega, ako ne obsodi gnilega in koruptnega sistema nemoralnosti, ki ga uvaja v slovensko javno življenje S. L. S.

Z nobenim, še tako nečutenim sredstvom, pa se ne dajte zapeljati in razburiti. Povsodi zmaga konečno nemoralnosti, ki ga uvaja v slovensko javno življenje S. L. S. Nikdar naj ne uživa Kajni sadov svojega zločina.

Tako naš informator!

Državni zbor.

Naglo delo. — Brambni provizorij? — Parlamentarni program.

Dunaj, 14. maja.

V izredno naglem in točnem delu je odobrila zbornica danes celo vrsto malih zakonskih predlog, katerih najvažnejši smo na tem mestu že razpravljali.

V drugem in tretjem branju so bile rešene: novele k kazensko pravnemu redu in kaz. zakon, zakon o razmnoževalnih strojih, novela k zakonu o zaslih potih, zakon o varstvu znamenja rdečega križa, in pričela je končno razprava o predlogu glede uvedbe strokovnih poročevalcev o izseljevanju.

Z napeto pozornostjo sledijo parlamentarni krogi vestem, ki prihajajo iz Ogrske. Tam se razvija nova kriza, ki bo zahtevala svoje žrtve — ali parlament ali ministrstvo. Za Avstrijo posebno važno pa

LISTEK.

Lepi striček.

(Bel-Ami.)

Francoski spisal Guy de Maupassant. — Prevel Oton Zupančič.

Prvi del.

(Dalje.)

Naposled je vendar potaknil raznašalec jutranjih listov pričakovani zavitek skozi linico v oknu, in ženica je ponudila Duroyu razprostrto »Rume«.

Preletel je stran z očesom in iskal svojega imena; najprej ni videl ničesar. Že si je oddahnil, kar zapazi stvar, med dvema črtama, kakor v okviru.

»Gospodin Duroy od »Vie Française« nas dementira, a dočim hoče postaviti nas na laž, laže sam. Vendar pa priznava, da je neka gospa Aubert na svetu, in da jo je policist odvedel na komisariat. Torej: pred besedo »policist«, je treba samo pristaviti besedo »npravstveni«, in vse je povedano.

Toda gotovih žurnalistov vestnost je na istem nivoju, kakor njih talent.

S polnim imenom:

Louis Langremont.

Tedaj je začel Georgesu srce silno razbijati, in vrnil se je domov,

da bi se preoblekel, četudi ni prav vedel, kaj dela. Razžalil ga je torej, in sicer na tak način, da je vsako obotavljanje nemogoče. In zakaj? Za prazen nič. Radi stare babe, ki se je bila sporekla s svojim mesarjem.

Hitro se je napravil in je krenil k gospodu Walterju, čeprav je bilo komaj osem zjutraj.

Gospod Walter, že pokonci, je čital »Rume«. — »No,« je spregovoril z resnim obrazom, ko je zagledal Duroya, »sedaj se ne morete več umakniti?«

Mladi mož ni ničesar odgovoril. Ravnatelj je povzel: »Poiščite nemudoma Rivala, da prevzame vaše zastopstvo.«

Duroy je zajecjal nekaj nerazločnih besed ter je šel k podlistkarju, ki je še spal. Ko je pozvonilo, je skočil s postelje; prečital je notico, potem pa: »Strela, tja bo treba iti. Koga hočete za drugo pričo?«

»Sam ne vem, koga.«

»Boisrenarda? — Kaj mislite?«

»Pa Boisrenarda.«

»Sablajte dobro?«

»Prav nič.«

»O, hudiča! In na pištole?«

»Streljati že nekoliko znam.«

»Dobro. Vi se pojdit vadi, jaz pa poskrbim vse drugo. Samo trenotek me počakajte.«

Odšel je v svojo umivalnico in se je kmalu vrnil, umit, obrit, ves v redu.

»Pojdite z menoj,« je dejal.

Stanoval je v pritličju majhne hiše, in peljal je Duroya v klet, ogromno klet, spremenjeno v borilnico in strelišče; vse odprtine na cestu so bile zabite.

Ko je prižgal vrsto plinovitih svetilk, ki so držale do zadnje stene druge kleti, kjer je stal za tarčo železen mož, rdeče in modro pisan, je položil na mizo dva para pištol novega sistema, ki so se basale od zadaj, in je začel komande s kratkim poudarkom, kakor da sta na borišču.

»Nared? — Streljaj! — Ena, dve, tri!«

Duroy, ves poražen, je ubogal, dvigal roko, meril, streljal, in ker je zadel večkrat pojaca naravnost v trebuh, zakaj v svoji prvi mladosti je streljal večkrat s stari očetovim samokresom ptiče na dvorišču, je bil Jacques Rival zadovoljen in je dejal: »Dobro — prav dobro — prav dobro — pojde — že pojde.«

Potem se je odpravil: »Streljajte tako do poldne. Tukaj imate streljiva, ni se ne bojte, kar porabite ga. Potem pridem po vas, da pojdeva kositi in da vam povem, kako sem opravil.« — In odšel je.

Ko je ostal Duroy sam, je izpalil še par strelcev, potem je sedel in se je zamislil.

Kako je vendar neumno to vse skupaj! Kaj naj dokaže to? Ali je lopov manj lopov, če se je bil? Kaj pridobi pošten človek, ki je žaljen, ako tvega svoje življenje proti poniglav-

cu? Zatopil se je v mračne misli, in spomnil se je vsega, kar je govoril Norbert de Varenne o ljudeh in o klavernosti njihovega duha, o po-prečnosti njih misli in počenjanja, o ničumnosti njih morale!

In na glas je izjavil: »Prokletu, kako ima prav!«

Potem je začutil žejo, in ker je slišal šumot kapljic za seboj, se je ozrl in zapazil prho ter je šel pit na pipo. Nato se je zopet zamislil. Žalostno je bilo v tej kleti, žalostno kakor v grobu. Daljino in zamolklo drdvanje voz je bilo slišati kakor grmljavina oddaljene nevihte. Koliko je neki ura? Čas je potekal tukaj, kakor mora potekati v globokih ječah, kjer nič ne kaže, nič ne označuje ur, samo prihod ječarja, ki prinaša hrano. Dolgo, dolgo je čakal.

Kar naenkrat zasliši korake, glasove in Jacques Rival je prišel z Boisrenardom. Toliko da je zagledal Duroya, je vzkliknil: »Vse v redu!«

Oni je mislil, da je zadeva poravnana s kakim opravičevalnim pismom, in zajecjal je: »A! . . . Hvala vam.« — Podlistkar je povzel: »Ta Langremont je hud samoglavec, sprejel je vse naše pogoje. Petindvajset korakov, ena kroga na komando, ko se dvigne pištola. Tako je roka mnogo zanesljivejša, nego če jo poveseš. Vidite, Boisrenard, ali vam nisem rekel?«

Vzel je pištolo in začel streljati ter kazati, kako je dosti lažje meriti, če roko dvigneš.

Potem je dejal: »Sedaj pa poj-

dimo obedovat, poldan je že minil.« In zavili so v bližnjo gostilno. Duroy ni nič kaj dosti govoril. Jedel je, da ne bi mislila, da se boji, pozneje je spremlj Boisrenarda v uredništvo in je opravil razmišljeno in mehnično svoje posle. Vsem se je zdel junak.

Proti večeru ga je prišel pozdravit Jacques Rival; dogovorila sta se, da pridejo njegove priče drugi dan ob sedmih zjutraj z landavcem ponj, in potem se popeljejo v vésinetski gozd, kjer se bo vršil dvoboj.

Vse to se je bilo naredilo ponevedoma, on sam ni imel pri tem nikakega posla, ni rekel ne tako, ne tako, ni izrazil svojega mnenja; on ni niti sprejel, niti odklonil, vse se je uredilo tako naganoma, da ga je kar prevzelo in omamilo; komaj si je bil na jasnem, zakaj pravzaprav gre.

Okoli devete ure je šel domov; večerjal je bil z Boisrenardom, ki se ni iz prijaznosti cel dan genil od njega.

Komaj je bil sam, je nekaj minut živahno korakal po svoji sobi. Prezburjen je bil, da bi bil na kaj mislil. Ena sama misel mu je osvajala duh: »Jutri dvoboj,« a ta misel mu ni vzbujala drugega, nego zmeden in silen nemir. Svoje dni je bil vojak, streljal je na Arabce, seveda, brez posebne nevarnosti za lastno kožo, tako nekako, kakor streljajo mrjasa na lovu. (Dalje, prih.)

je dejstvo, da pade v najbližjih dneh odločitev ali podaja vlade parlamentarne predloge o uvedbi brambnega provizorija z zvišanim rekrutnim kontingentom, ali pa se zadovoljuje z normalnim kontingentom. Jutrovi napovedujejo tudi provizoriju najostrejši boj, v avstrijskem parlamentu pa skoraj ni stranke (razven slov. klerikalcev), ki bi se moglo odločiti za provizorij. Grof Stürgkh se tozadevno še ni izjavil in ni pričel še nikakih pogajanj.

Brambni odsek nadaljuje razpravo o brambnem definitivu ter bo morda že jutri prešel v specialno debato. Danes se je tudi Jednotni češki klub odločil glasovati za prehod v specialno razpravo — le narodni socialisti bodo vzdržali svoje opozicijsko stališče.

Zbornica ima pred binkoštnimi prazniki le še malo dni na razpolago. Plenarne seje bodo jutri in v petek, ter potem od ponedeljka do četrka 23. t. m. Ozirajoč se na želje uradništva, da naj še pred Binkošti pride v razpravo službena pragmatika, so nekateri češki, nemški in poljski poslanci sprožili idejo, da naj se prvo branje proračunskega provizorija ne vrši, ta marveč takoj izroči odseku, na dnevni red pa se naj zato postavi uradniška pragmatika.

Nekateri stranke, med njimi sedveda slovenski klerikalci, so vložile proti tej nameri protest in tako pride službena pragmatika še le po Binkošti na vrsto. Binkoštna parlamentarne počitnice trajajo do 30. t. m.

Nemškutarji in spodnještajersko obrtništvo.

Celje, 13. maja.

En sam pogled na narodnostni zemljevid Štajerske ti kaže, da se Nemštvo na Spodnjem Štajerskem osredotočuje po mestih in trgih. Voditelji tega Nemštva so večinoma akademski izobraženi ljudje, odvjetniki ali uradniki, gros pa tvorijo trgovci in obrtniki. Nekaj teh se je preselilo že pred davnimi časi iz nemških krajev k nam; po nekaterih večjih mestih in delom celo manjših trgih nahajamo med trgovci in obrtniki pristno nemška imena in rodbinske kronike pravijo, da so njihovi pradedje res prišli k nam s culico v roki, bodisi iz Nemčije, v mnogih slučajih pa iz vojvodine Kočevske (Martini, Hönigsmann itd.). Vendar pa je teh nemških rodbin že zelo malo. Večina naših »nemških« trgovcev in obrtnikov je s kmetov, je slovenske krvi. Šli so kot mladi fantje v mesta in trge in se tam ponemčili. Ta proces ni bil težaven. Ostalo je po teh večjih in manjših mestom in trgom podobnih gnezdecih po Spod. Štajerskem še prav mnogo nemškutarjskih tradicij: v občinskih upravah, rodbinah, obrtniških organizacijah. Iz Nemčije se je naselila »cunflarija« tudi med naše obrtništvo in s to zastarelo obrtniško organizacijo je ostalo med našim obrtništvom tudi mnogo in preveč nemškutarjske. Kakor hitro se je razvil iz kmečkega, pristno slovenskega fanta pomočnik in obrtnik ter postal član nemško upravljane, da govorimo času primerno, obrtniške »zadrage« — brž se je čutil za boljšega človeka. In kar je prejšnje čase, in ponekod še danes, ločilo boljšega človeka, meščana in tržana, od »neizobraženega«

slovenskega kmeta, to je bila nemščina, blažena nemščina v rodbini, v političnem življenju, pri poslih, kupčijah in obrti. Vsi ti ljudje so živeli od kmetov, predelovali njihove sirovine, prodajali kmečke poljske pridelke in živino — bogatili se, nabrali si celo precej izobrazbe in zasigurali svojim potomcem laglje življenje. Šlo je to gladko in lahko — dokler so bili Slovenci politično mrtvi in nezavedni, dokler niso izprevideli, da potrebujejo v interesu svojega narodnopolitičnega, gospodarskega in kulturnega obstanka in razvoja posest poprej neoporečno »nemških« mest in trgov, in od takrat so nastopili v življenju spodnještajerskih obrtnikov novi časi.

Po slovenskih listih in shodih se je slišalo vedno češče: obrtniki po mestih in trgih, ki so naše krvi, ki žive od nas, morajo biti tudi z nami politično v enem taboru! Mi hočemo posedovati mesta in trge in hočemo biti deležni vseh gospodarskih in kulturnih njihovih dobrin; k osvoboditvi mest in trgov pa nam more pomoči le močan trgovski in obrtni stan. Ako nečete vi trgovci in obrtniki, ki ste že šli davi s kmetov v mesta in se zanamskutarili, deloma po razmerah, deloma prostovoljno, prestopiti v naš narodni tabor, povrniti se k somišljenikom vaših očetov in mater — pa si bomo vzgojili lastne ljudi! In začelo se je počasno in trudapolno naseljevanje našega obrtništva po spodnještajerskih mestih in trgih. Mnogo bojev in žrtv je bilo treba — toda danes se ne bomo spominjali tega, kar je že za nami. Pred nami se odpira veselejša bodočnost. Pomnožilo se je število narodno zavednega obrtništva, okrepilo se je isto gneto — in sedaj hoče samo krepko in samozavestno zidati naprej.

Doslej smo imeli na Sp. Štajerskem edino obrtniško politično organizacijo: Obrtno društvo v Celju. Gibalo se je svoje čase prav živahno, četudi svojih visokih ciljev ni moglo doseči. Morda je bilo vzroka iskati tudi v tem, da smo imeli premalo ljudi, ki bi temeljito poznali najnujnejša obrtniška stanovska vprašanja. Nemci jih imajo; ali to ni ničesar čudnega, saj je že nemška obrt stara, ima pravzaprav zlato svojo dobo že za seboj. Mi smo danes še le začetniki in učenci; naučili smo se mnogo od sosedov in prijateljev, učimo se še naprej! L. 1908, meseca aprila so se zbrali na zaupnem sestanku prvih slovenskih obrtnikov iz vseh krajev Sp. Štajerske v Celju. Govorilo se je takrat prvič resno in temeljito o stanju slov. obrtništva na Štajerskem. Ugotovilo se je, da je ta stan že številčen in močan, da pa mu gre slaba vsled konkurence od nemške obrti, vsled slabe organizacije, vsled pritiska od raznih vlad, ki protizirajo zelo industrijo in agrarce, obrti pa ne poznajo. Ugotovilo se je, da je strokovna, politična, splošna izobrazba naših obrtnikov nedostopna, premala za trdi eksistenčni boj. Govorilo se je o lastnem kreditnem zavodu, strokovnem časopisu. Razpravljalo se je o potrebi posebne Zveze južnoštaj. obrtnih in kolektivnih zadrug, ki bi najpospeševale strokovne zadeve slovenskega obrtništva in jih zastopala pri vladi. Obrtno šolstvo je pri nas na slabi stopinji. Gleda se vse preveč na ustanovitve srednjih šol, zlasti nepotrebnih nemških, za obrtni naraščaj pa ni nujno potrebnih učilišč. Rešiti je treba vajensko vprašanje. Na ti-

sože mladih slovenskih fantov požre nemški Moloh po mestih in trgih, raznarodi jih, okuži z besnim sovraštvom proti slovenskemu imenu. In kje je gospodarska organizacija obrtništva? Mislijo, da na ekonomično dobavo sirovin, izpopolnjevanje obrti z dragimi stroji, katerih ni mogoče posamezniku naenkrat kupiti in plačati. Za to so nakupovalne zadruge. In vsakdanje poslovanje naših obrtnih zadrug je nemškutarjsko, zanamjeno, zaostalo. Vse tako delo bi opravljala Zveza; bo opravljala, če bodo za to požrtvovalni, strokovno in vsestransko izobraženi ljudje v vodstvu, in teh je že na razpolago; z vneto so se posvetili sedaj strokovni in politični povzdigi svojega stanu.

Do dejanja sicer po prvem obrtniškem sestanku l. 1908 ni prišlo. V tem in onem okraju so se slovenski obrtniki zganili, prišlo je celo do ustanovitve enega obrtniškega kreditnega zavoda (v Šoštanju), slišali smo, da je dobila ta in ona obrtniška zadruha narodno lice. Ali v splošnem se stvar ni gibala naprej. Prišla je grozna gospodarska in politična kriza zadnjih let. Vse je bilo potlačeno in mrtvo. Klerikalna stranka, stara sovražnica obrti in obrtnikov, se za organizacijo obrtništva iz lahko umevnih političnih razlogov ni brigala, naprednjaki so imeli drugega dela dovolj.

Letos pa je gibanje za obrtniško organizacijo oživelo. Meseca marca se je vršil v Celju znova zaupni sestank obrtnikov, na katerem se je izvolilo pripravljalni odbor za ustanovitve Zveze južnoštaj. kolektivnih in obrtnih zadrug in sklenilo sklicati na Binkošti ponedeljek v Celje prvi veliki obrtniški shod iz celega Sp. Štajerja. Določili so se zanj sami stanovski, nepolitični referati. Hotelo se je pokazati, da shod ni namenjen kakršnikoli hujskariji, temveč strokovnim, gospodarskim vprašanjem slovenskega obrtništva. In tega je že, kakor smo izvajali, toliko, da lahko spregovorimo. Spregovorili na javnem shodu po vzorcu drugih narodov in se vsaj tako nekoliko uveljavili. V državnem obrtnem svetu so mu žalibože odjedli zastopstvo klerikalci in Nemci.

Komaj so celjski Nemci, na čelu jim zloglasni dr. Ambrožič, zaslišali, da se namerava ustanoviti Zveza južnoštaj. obrtnih in kolektivnih zadrug — ali, če to ne bo šlo, vsaj kak drugo centralno organizacijo spodnještaj. slov. obrtništva, že so začeli po vseh štajerskih časnikih pisati o »panslavizmu«, »nacionalni hujskariji« med spodnještaj. obrtništvom itd. Da, šli so in sklicali na Binkošti nekaj nemški obrtni shod v Celju, na katerem mislijo protestirati nemškutarjski politikastrji in razni prodanci med spodnještajerskim obrtništvom — proti temu, da se hoče slovesko obrtništvo organizirati v svrhu strokovne in gospodarske povzdige. Človek, ki živi v normalnih razmerah in misli normalno, bi rekel: kaj to Nemcem in nemškutarjem mari! A pri nas je drugače: na Sp. Štajerskem so imeli v obrtniških vprašanjih doslej vedno Nemci in renegate prvo besedo. Sedaj se pa giblje tudi domače, svoji narodnosti zvesto obrtništvo, razvija se, sili na dan in hoče govoriti v javnosti tudi kako besedo: in to tako zelo bode gotove renegate in njihove voditelje. Zato protestirajo. Takih protestov se nam je malo bati, ako imamo veselje do dela, ako obdržimo svoj cilj

vedno pred očmi in ga energično zasledujemo. Prišli bomo do tega, da bomo na Sp. Štajerskem gospodarili mi. Zato nič strahu, nič omahovanja in nič prizanašanja! Niti v navadnem boju za obstanek, niti v narodnostnem, gospodarskem ali stanovskem boju ni prizanašanja in ne sme biti slabosti; kdor se uda in cinca, ga pohodijo in uničijo drugi.

Zato nas prav nič ne vznemirja tista hujskarija, ki jo mislijo Nemci insecinirati proti slov. obrtnikom in njihovi organizaciji na Binkoštno nedeljo v Celju. Naj vpijejo! Znamenje, da jezdimo! Za nas bodi in ostani glavno to, da svojo nameravano organizacijo res izvedemo, da se okrepimo gospodarski in strokovno, da pripravimo Slovence z vestnim, izvrstnim delom in odločnim nastopom za narodno stvar, da so narodni obrtniki njihove gore list!

Reformni srednješolski zavodi in naši odnošaji.

Spisal prof. Josip Wester.

(Dalje.)

II. Pravice absolventov.

1. Gimnazije: Absolventje z zrelostno izpričevalom se lahko vpišejo kot redni slušatelji na vseh (4) fakultetah vseučilišč za vsakršne akademične študije; dalje kot bogoslovci na bogoslovnih semeniščih; (v slučaju posebnega dovoljenja dotičnega ordinariata) tudi brez mature, samo z ugodnim zadnjim letnim izpričevalom. Dalje imajo pravico do študij na živinozdravn. vis. šoli, vis. šoli za poljedelstvo, na konzularni akademiji, trgovskih akademijah; tudi na tehničnih visokih šolah, če prestanejo posebne izpite iz prostoročnega risanja, op. oz. posebne geometrije; v tem oziru dajejo humanistične gimnazije po novem učnem načrtu priliko za pouk v teh predmetih s tem da se vpelje prostoročno risanje kot obvezen predmet (v nižjih razr.) v višjih pa opisna geometrija kot neobvezen.

2. Realke: Zrelostno izpričevalo daje pravico do študij na vseh visokih šolah tehničnega značaja in za vse tiste kakor gimn. izpričevalo, razen za vseučilišče. Vendar se morejo absolventje z maturo vpisati kot redni slušatelji na vseučiliščih na vse fakultetah, če prestanejo posebno izkušnjo iz latinščine, grščine in modroslovne propedeutike (min. nar. z dne 28. aprila 1885, šte. 7553, brez izkušnje iz grščine imajo pa iste pravice kakor absolventje realnih gimnazij (min. odl. 29. aprila 1910, št. 10.853).

3. Reformni zavodi. V obče veljajo za absolvente reformnih zavodov vseh 3 tipov iste določbe, torej iste pravice kakor za absolvente gimnazij in realk. Torej so zrelostna izpričevala teh zavodov širše vrednosti, kakor izpričevala gimnazij, ozir. realk za se; zato nudijo absolventom priliko za več in za različnejše študije kakor gimnazijska, oz. realna zrelostna izpričevala. In baš v teh pravicah in tej obsežnosti obstoji praktična prednost študij na reformnih zavodih: 1. nudijo ti zavodi učencem priliko, da se laglje prilagodijo predmetom sprčo svojih zmognosti; 2. daje zrelostno izpričevalo reformnega zavoda obenem skoro vse tiste pravice, ki jih daje gimnazijsko, oz. realno izpričevalo samo za se.

Te pravice so: 1. Absolventje realne in reformne gimnazije se lahko imatrikulirajo na posvetnih fakultetah vseučilišč kot redni slušatelji in delajo lahko vse državne izpite in rigorozne; posebe: posvete se lahko juridičnim in medicinskimi študijam sploh; filozofskim pa iz vseh modernih jezikov ter realist. predmetov. Učiteljsko (profesorsko) izkušnjo iz klasične filologije, iz latinščine in franc. (kot glavnih predmetov), iz zgodovine in iz modroslovja smejo delati le tisti slušatelji, ki se izkažejo, da so prestali najkasneje dve leti pred sklepom predpisanih vseučiliških študij dopolnilno izkušnjo iz grščine v obsegu zahtev pri gimnazijski zrelosti izkušnjo. To izkušnjo napravijo lahko na kaki gimnaziji ali pa pri posebej za to določeni izpraševalni komisiji na univerzi.

Zato se osnujejo na univerzah tudi posebni učni tečaji za lat. in grščino. — Slične določbe veljajo za teološke študije (min. odl. z dne 12. decembra 1909, št. 49.645), da morajo absolventje reform. zavodov prestati posebno izkušnjo iz grščine v obsegu gimnazijskih zahtev. Dodatno izkušnjo iz grščine morajo delati tudi tisti osmošolci, ki so od pristojnega ordinariata sprejeti v semenišče samo na podlagi letnega izpričevala (brez zrelostne izkušnje).

2. Absolventje osemrazr. realnih gimn. in realnega oddelka dečinskega tipa (C) se pripuste brezpopojno kot redni slušatelji tehničnih visokih šol; absolventje reformne gimn. (tip B) pa le, če izkažejo slično, kakor absolventje gimnazij, zahtevano spretnost v prostoročnem risanju.

3. Absolventje reform. zavodov tipa A in C (realnega oddelka) se sprejmo brezpopojno kot redni slušatelji na visoki šoli za poljedelstvo; absolventje reformne gimnazije (tip B) pa morajo prvo leto poslušati predavanje o opisni geometriji.

4. Na živinozdravnih visokih šolah imajo absolventje vseh reformnih zavodov dovoljen pristop kot redni slušatelji.

5. Za apotekarske (lekarske) študije zadošča absolviranih šest razredov kakor reformnega zavoda; le absolventje 6. razr. tipa C. (realn. oddelka) morajo narediti dopolnilno izkušnjo iz latinščine, kolikor je predpisano za 5. in 6. razr. realne gimnazije.

6. Absolventje reformnih zavodov se pripuste brezpopojno kot redni slušatelji rudarskih visokih šol (akademij) v Ljubnem in Příbramu.

7. Pravice do enoletne prostovoljne vojaške službe so iste, kakor jih imajo absolventje gimnazij ali realk. Iste pravice veljajo za spremem v vojaške vzgojevalne zavode in za pripust h kadetnim izkušnjam.

(Dalje prihodnjik.)

Karel baron Chiari umrl.

Član gosposke zbornice Karel baron Chiari je včeraj dopoldne v svoji lovski hiši »Hohentauern« umrl.

Rojen 26. maja 1849. na Dunaju, se je posvetil po absolviranih srednješolskih študijah medicini ter napravil tudi doktorat. Bil je posestnik v Krasni gori na Moravskem in družabnik firme c. kr. priv. tovarne za lanene in bombažve izdelke Ed. Oberleithnerjevih sinov.

Baron Chiari je bil član industrijskega sveta in železniškega sveta ter kuratorija avstrijskega trgovskega muzeja.

zaobljubil, da romam k tej ljubljeni reki in na to staro skrivališče kakor na božjo pot. Toda — ti tega nič ne razumeš, molčiva torej o tem. Kar se tiče moje varnosti, se pa nič posebno ne bojim, tudi če bi me spoznali, ker smo amnestijo dogovorili z Alborno-om. Vrh tega mi je treba denarja. V teh krajih žive ljudje, Nemci, ki so v stanu požreti celo italijansko vojsko s kostmi in s kožami; te bi rad najel, a njihovi voditelji hočejo imeti denar — gotov denar — ti lakomni lopovi. Kako je treba kardinalu plačati goldinarje, ki jih zahteva?

»Polovico zdaj, polovico pa takrat, ko bodo tvoje čete stale pred Riminijem.«

»Riminij! Ta misel ostri moj meč. Ali še veš, kako me je ta prokleti Malatesta preganjal iz Averse, kako je moje taborišče zavzel in kako je ves moj plen padel v njegove roke? Takrat je sam izgubil sad dolgih let! A zato naj zaplapolja moja zastava nad sv. Angelom. Z ognjem in mečem bom poplačal ta dolg še predno poletje listje požga.«

Montrealovo lepo obličje je pri teh besedah dobilo strahovit izraz. Njegove roke so se krčevito oklenile meča in njegovo močno telo je vidno drhtelo. To so bili izrazi ljute, neusmiljene strahopetnosti, s katero je življenje polno ropanj in maščevanj navdalo človeka, ki je bil od narave dober in prejšnjega duha provenčalskega viteštva.

(Dalje prihodnjik.)

Rienzi, zadnji tribunov.

Zgodovinski roman.

Spisal Edward Lytton - Bulwer.

Sedmi del.

(Dalje.)

Prišedši iz doline je pot postajala vse slabjša in je končno pri gozdu sploh nehala. Sredi gozda je bil grič, na katerem so stale razvaline starega gradu. Jezdec je stopil s svojega konja in pustivši ga med razvalinami, se je po ozkih polomljenih stopnicah splazil v malo, še dosti ohranjeno sobo nekdanjega gradu. V tej sobi je zavil v svoj plašč ležal na tleh velik mož srednje starosti. Cim je jezdec vstopil, je mož skočil pokonci.

»Ej, Bretonec, štel sem ure — kake vesti prinašaš?«

»Kardinal je zadovoljen!«

»To je vesela vest! Kar poživela me je. Bom pa toliko bolje zajutrkoval. Ali si kaj mislil na to, da sem lačen?«

Bretonec je vzel izpod plašča veliko vinsko steklenico in dobro napolnjeno košarico. Prebivalce razvalin se je hlastno lotil jestvin. Oba vojščaka sta legla na tla in se med jedjo živahno pogovarjala.

»Čuješ, Bretonec, ti ne deliš pošteno! Požrl si že več kakor polovico paštete; pusti mi ostanek. Kardinal je torej privolil? Kakšen človek pa je to? Pravijo, da je spreten.«

»Hiter je, bister in resen. Plamteče oči ima, ne izgublja dosti besed in zadene vedno pravo.«

»Torej ni farški. Lahko bi bil postal dober razbojnik! Kaj si pa slišal o vojaštvu, ki mu bo zapovedoval? He, ne hiti tako z vinom!«

»Vojakov še nima dosti. Zanaša se, da dobi v Italiji rekrute.«

»Kake namene ima z Rimom? Tja, brat moj, me vleče tajno hrepenenje. Kar se tiče teh malih mest in tiranov, se ne brigam za to, če padejo in kdo jih premaga. A papež se ne sme vrniti v Rim. Rim mora moj postati — stolno mesto nove države, plen novega Atile. Vse okoliščine so se združile meni v korist. Papež je odsoten, srednji stan je oslabilen, prebivalstvo je ubožno, baroni so sicer divji, a slabotni in vse to je učinkovalo, da je postal Rim najlaglje dosegljiv, a vendar najslabšeji plen.«

»Daj nebo, ljubi brat, da te tvoja častihlepnost končno ne uniči. Ti izgubljaš vedno razmere izpred oči. Gotovo — z velikanskim bogastvom, ki ga dobimo, bi lahko —«

»Hrepeneli po čem višjem, kakor da smo kot gusarji danes generali, jutri pa pustolovci. Se-li spominjaš, kako je normanski meč zavojalval Sicilijo in kako je pankert Viljem pri Hastingsu svojo palico spremenil v žezlo? Povem ti, Bretonec, v tej lahkoživi Italiji vise na grmovjih kronce, ki jih spretna roka lahko s koncem sufice vjame. Odločil sem se! Ustvariti hočem najlepšo armado v Italiji in si priboriti prestol na Kapi-

tolu. Kak norec sem bil pred šestimi leti. Če bi bil takrat namesto, da sem poslal onega bedastega Pepina Minorbina, sam zapustivši ogrskega kralja, šel s svojimi vojaki v Rim, bi bilo Rienzijevemu padcu sledilo Montrealovo povišanje. Pepina so ogoljufali in izpustil je zopet plen, ki ga je bil že vjel. Lev pa šakala ne bo več poslal na lov.«

»Gautier — omenil si Rienzijevo usodo; naj ti bo v svrilo.«

»Rienzi!« je vzkliknil Montreal. »Poznam tega moža. V mirnih časih in med poštenim narodom bi bil ustanovil veliko dinastijo. A sanjal je o postavah in o svobodi za ljudi, ki postavljajo zaničujejo in svobode ne branijo. Mi, ki smo iz trjega lesa, vemo, da mora nov prestol zgraditi vojaška sila, ne državljanska modrost. Svoj tabor moramo napraviti v mestu samem. Ljudstvo je ponosnemu tribunu dalo oblast, ljudstvo mu jo je tudi vzelo. Jaz pa si hočem oblast pridobiti z mečem in si jo z mečem ohraniti.«

»Rienzi je bil preveč krut — on bi ne bil smel baronov tako zelo izživati,« je menil Bretonec in se je pripravil, da bi izpraznil steklenico, ki pa mu jo je močna roka njegovega brata iztrgala.

»Rienzi ni bil zadosti krut,« je zavzdihnil Montreal, ko je bil steklenico na en požirek izpraznil. »Samo pravičen je hotel biti in ni hotel delati razločka med plemenitaši in med kmeti. Razlikovati bi bil moral! Plemenitaše bi bil moral s koreninami

in z vejicami vred pokončati. A tega ni noben Italijan v stanu. To je pridržano meni.«

»Saj vendar ne boš hotel vse ljudi, plemenite krvi, v Rimu poklati?«

»Poklati! Ne! A vzel bi jim njihova posestva in jih dal novim plemičem, ponosnim, jeklenim plemičem s severa, ki vedo, kako je treba svojega kneza braniti in ga tudi radi branijo, ker je vir njihove moči. Za zdaj dovolj o tem. In ker že govoriva o Rienziu — kaj trpi še vedno v svoji ječi?«

»Ravno predno sem davi odpotoval, so se razvedele kaj čudne novice. Vse mesto je bilo razburjeno in na vsakem koncu si videl gruč ljudi. Govorili so, da bo danes preiskava proti Rienziu, in sodili so po imenu sodnika, da je najbrž že sklenjeno, Rienzijsa spoznati za nekrivega.«

»Ha — to bi mi bil moral poprej povedati!«

»Če bi zopet dobil v Rimu oblast v roke — ali bi to skazilo tvoje načrte?«

»Hm, ne vem — treba bi bilo mnogo razmišljanja in spretnega postopanja. Najraje bi tega kraja ne zapustil, dokler ne izvem, kaj se je zgodilo.«

»Da, Gautier, bolje bi bilo, da si ostal pri svojih ljudeh in prepustil meni, da to stvar uredim.«

»Ne, ne,« je odgovoril Montreal. »Ti si sicer hraber dečko in tudi zvit, ali v takih stvareh je moja glava bolja kakor tvoja. Vrh tega sem se

V letih 1897 do 1911 je bil član zbornice in v zadnjem času načelnik nemškega Nazionalverbanda. Leto 1908 je bil odlikovan s nemškim predikatom baron ter meseca februarja istega leta imenovan za člana gosposke zbornice. Njegova žena je bila rojena Zephyrescu, hčer nemlega profesorja tehnike Konstantina Zephyrescu. Imel je tri sinove: dr. fil. Karel, veleindustrialec, dr. Konstantin, ministerjalni koncilist v trgovskem ministrstvu in dr. Edvard, industrialec. Imel je tudi tri brate, ki so dunajski laringolog, glavni svetnik dr. Otokar Chiari, dr. Hans Chiari, profesor na vseučilišču v Strassburgu in dr. Maks Chiari, finančni ravnatelj v Celovcu.

Baron Chiari je bil vodja Nemcev v Avstriji ter jih je organiziral v eno falango, ki je dolgo vrsto let gospodarila v Avstriji, dokler vsled nemških razporov ni začel hirati Nazionalverband. Njegova brezobzirna in včasih nad vsako mero ohola politika, ki je videla samo v pomenu svojega cilja Avstrije in srečo narodov, — ne narodov — samo Nemcev, nam je vsem dobro znana, občutili smo jo na lastni koži. V zvezi s Hohenburgerjem je preskrbel tudi, da ga Slovenci ne bodo tako kmalu pozabili.

Italijansko - turška vojna.

Anglija in Turčija.

V angleški zbornici je vprašal liberalni Wedgwood, če je državni tajnik Grey bil pozoren na sejo turškega komiteja za enotnost in napredek v Carigradu dne 26. aprila, v kateri je neki angleški agent komiteja hvalil, če Rusija doseže poveljevalno Dardanel, da bo Angleška prisadila zaliv Suda. Wedgwood je vprašal nadalje, če je imel ta agent uradno podlago za to svojo izjavo in če bo angleška vlada sporočila turški vladi, da pod nobenim pogojem ne bo zasedla take točke.

Podtajnik Acland je odgovoril na to prvo vprašanje z »ne«, glede drugega pa je rekel, da mu ni znano, da bi tak agent eksistiral. Če pa eksistira, nima nobenih uradnih podatkov. Glede zadnje točke se je izjavil, da Grey nikdar ni nameraval kaj takega storiti in da odpade, ker od angleške uradne strani ni padla nobena beseda, tudi potreba, da bi se Angleška pri Turčiji opravičevala.

Rodos.

Korni poveljnik Ismail Basil paša, ki je bil pred kratkim prestavljen iz Smirne v Skopje, ter tudi poveljeval svoj čas vojaštvu na Rodosu pravi, da je posadka na otoku močna 25.000 mož, ki so vsi dobro izurjeni in oboroženi. Razen tega vojaštva sta na Rodosu še 2 gorski bateriji s potrebno municijo in se nahajata na otoku mnogo orožja in municije, da lahko oborože mohamedansko prebivalstvo. Ismail Basil paša je mnenja, da bo vojaštvo, združeno z mohamedanskim prebivalstvom lahko kljubovalo Italijanom na otoku, zlasti zato, ker je vodstvo v rokah izkušenih častnikov.

Stajersko.

Trbovlje. Pred dolgim časom je prišel v Trbovlje obratni vodja inženir Voja. V kratki dobi njegovega tukajšnjega bivanja, smo imeli Trbovljčanje že mnogokrat priliko slišati o neakademskih lastnostih tega akademsko naobraženega gospoda. Kar je počel g. Voja v nedeljo zjutraj, po 20urnem pijačenju v restavraciji rudnika, to je krona njegovim dosedanjim škandalom. Sledovi te krokerije »Sarterbunda« besede lump, šuft, fajgljng, par zašnic, udarec s samokresom po glavi, razbita črepinja, oteklata lica, par fucatov pobitih šip in steklenice to podaja krasno sliko. — Ne bi se vmešavali v to za g. Vojo in tovariše privatno zadevo in zabavo in bi stvari ne vlekli v javnost, toda renegetični Voja se je ob tej priliki tako daleč spozabil, da je na nezasišani način zalil vse trbovljske Slovence, ki takrat skrajno težko prenašamo neznočni teror nekaterih Nemcev. Nič namo — kakor rečeno — nič proti temu, če g. Voja kakemu pajtlju natré glavo, kakor je to storil takrat, nimamo tudi nič proti temu, če njega dame in gosposke klofuta — kakor se je to tudi že storilo, ne pustimo se pa v obče zaliti od človeka, ki se vede suroveje od vsakega najneobraznejega pobalina, dasi se vedno sklicuje na svojo akademsko naobrazbo. Akoravno dvomimo, da bi se vse to vršilo pod zaščito g. ravnatelja Heinricha, ki je — kakor čujemo — Nemcem nasproti jako prizanesljiv, smo vendar primorani tem potom zahtevati, naj ravnatelj potrebno ukrene, da že končno preneha izzivanje mirnih občanov od strani Voje.

Iz Celja. Zadnje nedeljo priredilo tukajšnje »Slovensko delav. podporno društvo« svoj prvi poletni zlet

in sicer na Teharje, kjer prav dobro deluje letos ustanovljena podružnica društva. Zleta se je udeležilo lepo število celjskih članov in prijateljev društva ter nekaj delavcev iz bližnjih Štor, ki so skupno z domačini napolnili gostilniške prostore gosp. Jošta do zadnjega kottiča. Najzanimivejši del sporeda je tvorilo podučno predavanje gosp. dr. Brunčka iz Celja, o »socializmu in narodnosti«. Pričenši s francosko revolucijo, izvorom pojmov »socializem« in »nacionalizem«, je govornik orisal razvoj socialne demokracije od Marx-Engelsovega internacionalizma, po katerem sta pojma socializem in narodnost nezdružljiva, do Bebel-Lassalove dobe, v kateri začenja socialna socialna demokracija — pri drugih narodih ista ne pride dosti v poštev — naglašati svoje narodnostno prepiranje, in do zadnjih dogodkov, ko so nastopali nemški socialisti kot najzagrizenejši narodni šovinisti kakor v boju zoper češke šole na Severnem Češkem in na Dunaju in zoper slovensko šolo v Studencih. Smatra za potrebno, da se jugoslovanska demokracija po vzoru češke popolnoma loči od nemških socialistov. Predavatelj je na sebi tečajni tema razpravljal v tako poljudnem jeziku, da mu je tudi najprostejši delavec mogel slediti. Temu podučnemu delu je sledila zelo animirana zabava v notranjih prostorih in na vrtu. Pevski zbor pod vodstvom gospoda Zagoričnika je zapel par krasnih narodnih in društveni tamburaški zbor pod vodstvom gosp. Orožna je marljivo udarjal in vabil k plesu. Društvo sme biti z uspehom te prireditve zelo zadovoljno in se je splošno izražala želja, naj bi se taki zleti pogosto ponavljali.

Iz Celja. Na gla smrt. Kap je zadelo ženo gostilničarja Zagodeta na Ostrožnem. Zapustila je šest malih otrok. — Surovosti. V ponedeljek so šle deklice slovenske samostanske šole po Ringu domov. Na cesti je slučajno ležal neki šulverajski lepak. Ena izmed malih deklic je stopila slučajno nanj in ga strgala. To je tako ujezilo mimoidočega davčnega oficijala Gorinška, da je deklico s palico udaril. Gorinšek bi imel prav malo povoda kot »Nemec«, kakršen je, zlivati svoj renegatski šovinizem nad nedolžnim otrokom, ki ni vedel, da hodi po kakih nemških »svetinjah«. Ljudje, ki so videli ta prizor, so se zgražali nad surovostjo državnega uradnika Gorinška. — Umrl profesor Ivan Fon se je narodil leta 1860. v Loki pri Zidanem mostu. Služil je najprej kot suplent na mariborskem učiteljski. Od onod je bil prestavljen v Ljubljano. Kasneje je poučeval na novomeški gimnaziji in končno je deloval kot profesor v Celju 16 let. Pogreba, ki se je vršil v ponedeljek popoldne, so se udeležili dijaki slovenske gimnazije s svojimi profesorji in mnogo celjskih Slovencev.

Iz deželnega šolskega sveta. V zadnji seji se je dovolilo učiteljici na dekliški šoli v Smarju pri Jelšah, gospe Mariji Ferlinc stopiti zaradi boleznij začasno v pokoj.

Iz uradniške službe pri Južni železnici. Na novo so sprejeti kot uradniški aspirantje gg.: Franc Müller za Sevnico, Albin Knobloch za Slov. Bistrico in Vinko Sajovic za Trbovlje. — Prestavljeni so gg.: pristav Jakob Cydrich iz Ptuja v Celje; pristav Alojzij Ussai iz Radgone v Ptuj; pristav Janko Malgaj iz Grobelnega v Mürzschlag; asistent Friderik Oberstein iz Pöfing - Brunnja v Celje; asistent Franc Ermacora iz Celja v Beljak; aspirant Jos. Prinz iz Ruš v Bistrico; aspirant Friderik Punčuh iz Rajhenburga v Sp. Dravograd; aspirant Jeronim Hvala iz St. Jurja v Trst. — V pokoj je stopil nadrevident Karel Hren v Mariboru.

Umrl je v Mariboru prof. Josip Sorin, ki je prej mnogo let služboval v Ljubljani.

Služba pis. pomočnika. Pri okr. sodnji v Gornjem gradu je mesto pisarniškega pomočnika razpisano. Dnevna 2 K 50 v. Prošnje do 22. maja 1912.

Vransko. Kakor smo že naznanili, se uprizore »Rokovnjači« v četrtek, dne 16. maja ob 7. zvečer in v nedeljo, dne 19. maja ob 3. popoldne. Kdor se ne more udeležiti prve predstave, naj ne zamudi druge.

Savinsko učiteljsko društvo je izvolilo za leto 1912 dne 9. maja na Gomilskem sledeči odbor: predsednik: Ivan Jakše, učitelj na Vranskem; podpredsednik Ivan Zotter, nadučitelj na Gomilskem; tajnika: Mela Jezovšek, učiteljica na Vranskem; blaginjak Srečko Pečar, učitelj v St. Pavlu pri Prebodu. Društvo je sklenilo, napraviti v nedeljo, dne 19. maja o priliki predstave »Rokovnjači« izlet na Vransko.

Paberki iz zadnje »Straže«. Kdo bi si mislil, da razpolagajo gg. uredniki in dopisniki »Straže« s tolikim prostovoljnim in neprostovoljnim humorem v današnjih žalostnih časih!

Tako je n. pr. eden izmed gg. urednikov pripisal naznanilo o licitaciji polzelanskega lova: »Zatorej, lovci, puško v roke in najpoprej na dražbo, potem pa smelo na lov!« V St. Pavlu je zadnje nedeljo po poročilu nekega »Stražnega« dopisnika predstavljala mladina »mojstrsko« igro »Rdeči nosovi«. Bilo je vsled te »mojstrske predstave« med igralci »veliko navdušenja. Naša mladina stopa čvrsto naprej.« Nečemo s kakimi komentarji dražiti fantazije občinstva. V poročilu o Koroščevem shodu v St. Jurju ob Taboru, kratkem in klavrnem, kakor je bil shod sam, se pravi, da je govoril kmet Rancigaj o »slaboumni agitaciji liberalcev.« — In »Straža« se od časa do časa hvali, da je najresnejši in najuglednejši list na Spod. Stajerskem!

Iz Pragerskega. Poštni praktikant gosp. Franjo Kranjc je imenovan na tukajšnji pošti za oficijanta.

Iz Maribora nam piše neka gospodinja: »Straža« sumniči »neke« narodne mariborske Slovence, da so se udeležile tiste predstave v nemškem gledališču, čije čisti dobiček gre za gradnjo nemške šole na Pesnici. Ker je to težko očitanje, pozivamo »Stražo«, da navede imena, drugače smo prisiljeni, smatrati doletno notico kot podlo in neutemeljeno sumničenje mariborskih Slovencev.

Iz Križev na Murskem polju poročajo: Letošnji spomlad gori tolikokrat po ljutomerskem okraju, da mora nekdo zažigati. Posebno v Berkovcih gori zelo pogosto, ne da bi se orožnikom posrečilo najti požigalce. Še 11. maja je zgorelo v Berkovcih gospodarsko poslopje kovača Korošca. Isti dan je gorelo v Ilajševcih pri Babiču; da ni zgorela cela vas, se je zahvaliti le mirnemu vremenu. Babič, ki je bil že večkrat predkaznovan, je osumljen, da si je zažgal sam in so ga orožniki tudi zaprli. Dne 10. maja gorelo je pri Kupljeni v Seluših. — Iz Ljutomer nam poročajo: Prebivalstvo v našem okraju neprestano vznemirjajo že letos in lani požari. Gotovo je, da si zažgo v mnogih slučajih ali ljudje sami ali pa podkupljeni požigalci. Po požaru se da lahko dobiti mastna zavarovalnica, vrhu tega pa se zlorablja radodornost kmečkega ljudstva, ki rado podpira pogorele. Sumljivo je, da se stare, nič vredne kajže zavarujejo za mnogo tisoč kron. Orožniki in zavarovalne družbe v lastnem interesu in vse oblasti bi morale biti pozorne, kajti le premožek trpe z lumpi, ki si sami požgo, tudi nedolžni ljudje.

Koroško.

Smrt pri delu. V Spitalu je zadel žagarja Para, ki je bil uslužben pri Thalerju, na žagi neka deska v spodnji del života. Mož se od začetka ni dosti bragal in delal naprej. Proti večeru pa je začutil naenkrat silne bolečine. Poklicali so zdravnika, toda bilo je že prepozno. Par je v nekaj urah umrl.

Ubegli trgovci. Pekovski mojster Ferdinand Gallin v Beljaku je večeraj neznan kam pobegnil. S sabo je vzel vse svoje premoženje in pustil v Beljaku pri raznih strankah precej dolga.

Požar pri Sv. Mohorju. Včeraj je izbruhnil ogenj v spodnjem delu trga Sv. Mohor in sicer pri nekem sodarju. Kako je ogenj nastal ne vedo. Vsled hudega vetra se je ogenj nevarno širil in ogrožal cel spodnji del trga. Posebna nevarnost je bila ta, da je v eni sosednjih hiš skladišče petroleja in ta hiša se je večkrat vnela, toda se je posrečilo gasilec, da so ogenj zadušili. Škoda, ki jo je napravil požar je velika.

Primorsko.

Iz žandarmerijske službe. Poveljnik deželnega žandarmerijskega poveljstva primorskega, podpolkovnik pl. Kosteuzer v Trstu bo premeščen najbrže v Gradec, na njegovo mesto pa pride podpolkovnik Julij Jareček iz Dunaja.

Zrelostni izpiti na goriški realki se vrše od 5. do 8. julija, na gimnaziji od 8. do 15. julija. Izpite usposobljenosti za poduk na ljudskih šolah so napravili s slovenskim učnim jezikom 4 kandidatje in 8 kandidatinj, s slovenskim in nemškim učnim jezikom pa 4 kandidatnje.

Huda predsednica Marijine družbe. Predsednica neke Marijine družbe v goriški okolici Marija Mizerit ima v oskrbi nekega 12letnega osirotelega dečka brez staršev. Včeraj je prišla z dečkom v mesto. Radi neke malenkosti je začela ta sveta prednica Marijinih otrok svojega varovanca na cesti pred semeniščem tako pretepati, da je otrok v kratkem začel močno krvaveti. Šele po posredovanju pasantov in policije je sirova ženska odnehala.

70letni samomorilec. Na železniški progi ne daleč od Krmina je našel neki finančni stražnik strašno

razmesarjeno truplo nekega moškega. Obe nogi in glava so bili popolnoma odtrgani od trupla. Domačini so samomorilca spoznali in sicer je 70letni kmet Jakob Kalderini iz Cedadske okolice.

Kolesarsko društvo »Danica« priredi 26. t. m. ob 4. popoldne cestno dirko Gorica-Miren-Gorica. Prijave dirkačev sprejema društveni predsednik F. Batfel v Gorici, Stolna ulica 4.

Učiteljsko društvo sežanskega okraja ima v četrtek, dne 23. maja pod Repentabrom ob pol 11. popoldne občni zbor.

Čuki v Sv. Ferjanu so priredili v nedeljo veselico, na kateri so igrali tudi neko igro. Med predstavo so na odru streljali. Celestin Klanjšek je imel nabasan samokres in krogla je prodira steno odra in zadel 16letnega dečka Hbedeta. To se je zgodilo na dvorišču barona Tacco. Deček je nevarno ranjen, krogla mu je prodira prsa in ga niso upali niti v bolnišnico prepeljati, ker bi bil lahko med potjo umrl. Klanjšek trdi, da ni vedel, da je samokres nabit. Oblast je uvedla strogo preiskavo.

Zločin ali nesreča. Včeraj ponoči okoli 2. so našli na cesti v Opčini 32letnega Petra Bremca, ki je imel težko rano na čelu. Peljali so ga v bolnišnico. Dosedaj še niso mogli dognati, ali je Bremca kdo napadel, ali se je v temni noči ponesrečil.

Detomorka. Ko so čistili greznico na postaji v Krminu so našli umorjeno novorojeno dete. Kot zločinko so aretirali neko 32letno Buratijev in sicer že blizu Prepotnega ob laški meji, ko je hotela pobegniti v Italijo.

K avtomobilski nesreči pri Opčini poročajo, da se je stanje šoferja Fornisa, ki je v bolnišnici, zelo poslabšalo in da bo v kratkem umrl. Ostali poškodovanci bodo okrevali.

30letnica »Sokola« v Trstu. Odbor za prireditve jubilejne slavnosti povodom 30letnice tržaškega »Sokola« je razposlal vsem sokolskim društvom oklic, v katerem je med drugim rečeno: »Trnjeva je bila pot, po kateri je hodilo prvo tržaško sokolsko društvo, prestati je moralo obilo težkih bojev za svoj obstanek v onih burnih časih, ko se je začela vzbujati narodna zavest med tedaj od vseh merodajnih činiteljev zanemarjeni in v splošnem razvoju oviranimi tržaškimi Slovenci. Toda »Sokol« se ni ustrašil teh bojev, kajti železna volja njegovih voditeljev mu je dajala življensko moč in silo, s katero objema danes ne le Trsta samega, ampak tudi mična predmestja in vasice divne naše okolice, katere vznožje tako ljubko poljublja sinje Jadransko morje. Uspeh naporega dela in trdne volje »Sokola« so danes številna sokolska društva v bližnji in daljni tržaški okolici. Vsa ta društva, katera so se prvotno zbirala pod zastavo tržaškega »Sokola«, so si ustanovila višjo organizacijo, »Tržaško sokolsko župo«, katera priredi v proslavo tridesetletnice prvega sokolskega društva na tržaškem ozemlju svoj II. župni zlet dne 16. junija 1912 na Opčinah. Živo so nam še v spominu nepregledne množice zavednega slovenskega ljudstva, ki so pred 3 leti prihiteli na prvi zlet primorskih Sokolov, kate-rega velika in nad vse prisrčna slavnost se je vršila v divnem gaju naših belih Opčin. In ravno tja pohite letos množice iz bližnje in daljne naše slovenske domovine, da na zeleni ravnici poleg ponosnega obelisk-a primerno proslave tridesetletni jubilej ustanovitelja tukajšnjih sokolskih društev, da se tam na lastne oči prepričajo o napredku in razvoju tržaškega Sokolstva zlasti zadnjih treh let. Ta zlet pa ne bo le jubilej tržaškega »Sokola«, ampak bo obenem tudi proslava razvoja in vzbujene samozvesti tržaškega Slovenstva sploh.

25letnica ženske podružnice C. M. v Trstu in 25letno vzorno in plemenito delovanje gđc. Milke Mankočeve. Ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda se je ustanovila leta 1887. Januarja je bil ustanovni občni zbor, a meseca marca prvi občni zbor. Bila je to prva ženska podružnica na Slovenskem sploh. Pokojni urednik »Edinosti« — Lovro Žvab — je bil pravzaprav nje ustanovitelj, on je zbral krog sebe ono pešičko slovenskega žentstva, ki je bilo že tedaj čudovito. Malo je bilo tedaj narodno čutečih žensk v Trstu, a kar jih je bilo, so se takoj oklenile ženske podružnice in pričele delovati v njen prosep. Za blaginjičarko na ustanovnem občnem zboru izvoljena gospička Milka Mankočeva, ki je takoj umela važnost svoje naloge ter se ji posvetila z dušo in s telesom. Naslednje leto že si jo je občni zbor zbral za predsednico, leto pozneje pa je odločila predsedniško čast ter prevzela raje trudopolno blaginjiško opravilo. In bila je dolgo vrsto let najvzornjša blaginjičarka, vestna in natančna, marljiva in vstrajna ter požrtvovalna do neverjetnosti. Ni si bilo možno misliti žen-

ske podružnice z drugo blaginjičarko — a prišlo je vendar, ker je na dolge prošnje svojih domačih odločila blaginjištvo po 15. letih. Odločila je ime, prevzela samo naslov pregledovalke računov, toda slej kakor prej je ostala vodilni duh, duša podružnice. S svojim treznim, zdravim razumom je bila povsod in vselej modra svetovalka, o »Božičnici« in drugih prilikah pa najmarljivejša nabiralka darov za ubogo deco. Ona sama je pa ob raznih priložnostih darovala znatne vsote svoji podružnici. In letos, ko smo jo dražili, da homo praznovali njeno 25letnico, nam je dejala: Nabirajte v ta namen za družbo in čim več naberete, tem lepše proslavite podružnico in mojo 25letnico! Storie smo tako in nabrale preko 2000 kron, sama jih je darovala pa še 1000. V soboto, 11. maja vršil se je slavnostni občni zbor, kateremu je prisostvoval tudi predsednik družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani in mnogoštevilno odlično občinstvo. Po nagovoru in pozdravu ge. predsednice je govorila ga. dr. Rybačeva terslavlila v vnešenih besedah ob burnem odobravanju delovanje gospičke Milke Mankočeve. Krasen govor in pa simpatije, katere vživa žena Mankočeva med Slovani v Trstu je napravilo, da so nastale koncem govora prave ovacije. Odbor je podaril gđc. Mankočevi skromno diplomu, predstavljajočo sv. Cirila in Metoda, ki sta obkrožena od malih slovenskih otrok. Par učenik iz Ciril Metodove šole ji je podarilo lep šopek cvetlic. V nedeljo 12. t. m. je pa bil koncert, na katerem so sodelovali: ga. koncertna pevka Costaperaria-Dev, gđc. Vera Ponikvar, Glasbena Matica in salonski orkester Vrdeljskega Sokola. Ljubka pevka ga. Costaperaria je izven programa dodala še nežno pesem na gđc. Mankočovo.

Samomor. V hotelu Piccolo v Pulju si je najel mornar Danos, ki je dodeljen ladji »Custoza« sobo, si naročil bogat zajutrek in se je po jedi ustrešil. Krogla mu je prodira srce, našli so ga že mrtvega. Vzrok samomora je neznan.

Dobro došli v Ljubljani!

Ljubljansko mesto dobi odlične goste. C. in kr. gorski polki se zbero v Ljubljani na tekmovalno streljanje, ki se bo tukaj vršilo od dne 17. do 24. maja.

Ljubljansko prebivalstvo, navdano neomajne zvestobe do prejšnje dinastije in do monarhije, pozdravlja s presrečnimi simpatijami c. in kr. gorske polke in vse druge udeležnike tekmovalnega streljanja, želeč, da bi jim bilo prebivanje v stolnem mestu kranjske dežele kar najprijetnejše in da bi jim ostalo vedno v prijaznem spominu.

Simpatije ljubljanskega prebivalstva do c. in kr. armade, ki šteje od pamtveka sinove slovenskega naroda med svoje najvrlejšje člane, slone na spoznanju, da je na nešteto vilih bojiščih z neveljivimi lavorkami okičena c. in kr. armada mogočna zaščitnica dinastije in države in s tem tudi slovenskega naroda, ki se globoko zaveda, da so mu življenje in napredovanje zjamučena samo pod okriljem dvoglavega orla, samo v varstvu c. in kr. armade.

Iz te tradicionalne vezi med c. in kr. armado in slovenskim narodom, posvečene s krvjo, ki so jo sinovi slovenskega naroda prelivali v vrstah te armade na vseh bojiščih, pozdravljamo na tekmovalno streljanje zbirajočim se c. in kr. gorskim polkom in vsem drugim udeležnikom prersčen in iskren: dobro došli v beli Ljubljani!

Dnevne vesti.

+ Ovaduhovo priznanje. Lampe je torej priznal, da je ovadil Ribnikarja državnemu pravdnistvu, priznava tudi — seveda samo prikrito, da je to dejanje malo častno, skuša pa se upravičiti s tem, da se je njemu delala krivica s strani naprednjakov, češ »da ni na Kranjskem, ne rečemo človeka, ampak psa, s katerim bi pošten človek tako postopal, kakor je liberalen častnikar z dr. Lampetom«. Prav radi priznavamo, da je Lampetovo delovanje izpostavljeno prav ostrim kritikam, ugovarjamo pa, da bi te kritike Lampe tudi pošteno ne zaslužil. Lampe se sedaj sicer dela nedolžnega, vsa javnost pa ve in je prepričana, da ga ni človeka na Slovenskem, ki bi bil tako sistematično zastrupljal naše javno življenje, kakor Lampe. On je bil tisti, ki je prvi jel oznanjati boj na nož, on je bil tisti, ki je proglasil načelo, da je treba moralno in gmotno uničiti vsakega liberalca, on je bil tisti, ki je javno pozival zapeljano kmetstvo ljudstvo naravnost na poboj naprednjakov, on je tisti, ki je prvi jel oznanjevati gospodarski in politični bojok vseh tistih, ki brezpozorno ne trobiijo v njegov rog! S svojim strasenim jezi-

kom je opljuval in onesnažil že vse, kar je narodnega in naprednega, posegal je s svojo umazano roko celo v intimno rodbinsko življenje, da, pri miru ni niti pustil naših žena, ki se vendar nikoli niso mešale v naše dnevne politične boje, ter jih proglasil za javne vlačuge samo za to, ker so soproge, hčerke, sestre njegovih političnih nasprotnikov! In koliko eksistenc je uničil že ta človek zgolj iz strankarske mrznosti in osebne maščevalnosti in zlobnosti! Ako bi navedli vse slučaje, bilo bi jih legijon! In ta individui, ki je poosebljena zloba, ki je zagrešil že toliko neizrečene gorja na svojih političnih nasprotnikih, da bi se dale napisati cele knjige, si upa sedaj nastopati v vlogi nedolžnega, preganjanega jagnjeta in kričati, da se on samo brani, ker ga preganjajo in mu delajo krivico zlobni naprednjaki. Ali je svet že videl grše in ostudnejše hinavščine kakor je ta? Torej naprednjaki bi naj mirno in bogu vdano prenašali njegovo divjanje, kakor brezmočni črviček bi se naj dali Lampetu in njegovi sodrgi teptati v prah in blato, potem bi bilo vse v redu, kotem bi jih seveda Lampetu ne bilo potreba izročati krvniku, ker bi jih sam preje svojo očeno podušil in podavil! Toda Lampe naj le divja naprej, naj denuncira in ovaja, enega pa ne bo nikdar dosegel, da bi umolknila napredna kritika o njegovem pogubnem delovanju. Naj Lampe le nadaljuje započeti svoj posel, bo tem preje prišel čas, ko se bo vse, kar je poštenega na Kranjskem in Slovenskem, s studom obrnilo od stranke, ki trpi, da jo vodijo taki ljudje, kakoršen je dr. Lampe.

Poduk o maščevalnosti. Zgodilo se je nekaj nečuvenga in brezprimernega: Deželni odbor je v stvari, ki njega nič ne briga, ki ne spada v njegov delokrog in v katero se nima nič vtikati, napravil ovadbo na državno pravdnštvo ter provzročil, da se je proti Ribnikarju začela preiskava in da je bil Ribnikar vzet v preiskovalni zapor. Ogorčenje, ki ga je vzbudil ta infernalni čin, je v vseh krogih tako, da se je »Slovenec« sramoval zagovarjati in opravičevati to dejanje in je moral dr. Lampe vzeti pero v roke. V svojo obrambo je napisal pravi poduk o maščevalnosti. Kristus je učil: Če te kdo po enem licu udari, nastavi mu še drugo; Kristusov namestnik Evgenij Lampe uči: Če kdo tvoje delo javno kritizira, če obsoja krivice, ki jih delaš, če vrže nate gnilo jajce — vzemi zastrupljeno bodalo in ubij ga, ubij njega in ves njegov rod. Iz Kristusove vere ljubezni in oduševanja je dr. Evg. Lampe napravil vero satanskega sovraštva in jo posvedočil z ovadbo proti Ribnikarju.

Izza starih časov. »Slovenec« omenja včeraj svoječasne demonstracije, ki so jih klerikalci vrzili pred kazino. Takrat so klerikalci razbili kazinska okna in trdilo se je, da je nekdo ustrelil v kazino. »Slovenec« se drzne sedaj pisati, da s to demonstracijo ni imel noben klerikalec nič opraviti. Dokaz tega — da ni bil nihče obsojen. Stvar je pa malo drugačna. Demonstracije so aranžirali klerikalci in urednik Stefe je bil eden tistih, ki je hodil na čelu demonstrantov po Zvezdi. Vsa demonstracija je bila naperjena proti takratni slovensko-nemški zvezi v deželnem zboru, a vendar niso različni liberalci, ki so natančno vedeli, kako se je stvar aranžirala, ničesar izdali in molčali kakor grob. Danes, ko je stvar zastarana, lahko povemo, da bi bil takratni policijski svetnik spravljen Stefa in Gostinčarja in še nekaj drugih mož v ječo, če bi bil sodišče povedal vse to, kar je zvedel. O tisti demonstraciji naj torej klerikalci kar lepo molče! Takrat se je pokazala noblesa naprednjakov, ki niso hoteli svojih rojakov spraviti v ječo, dasi je imela demonstracija namen razbiti dobro razmerje z Nemci in pomagati klerikalcem na krmljo.

Klerikalni kmetje v Gočah in v Knežaku so bili svoj čas obsojeni zaradi velikanskih tolovajskih nasilstev. Ovadili so jih orožniki, ki so morali pri tistih naskokih na napredne hiše intervenirati, a dr. Lampe dolži zdaj naprednjake, ki so bili napadeni, kamenjani in so bili v smrtni nevarnosti, da so krivi obsodbe tistih ljudi, ki so jih duhovniki nahajali in napeljali na hudodelstva!

Katoliški popje in pravoslavni popje. Glasilo slovenskih Čukov se je spravilo zdaj že nad pravoslavne pope in jim očita, da niso dosti izobraženi, da so hudi politiki in da so oženjeni. Kar se tiče izobrazbe, ne morejo katoliški popje pravoslavni popom prav nič očitati, ker sami niso nič boljši. Kako hudi politiki so pravoslavni popje, tega od tod pač ne moremo presoditi, to pa lahko rečemo, da hujiši ne morejo biti od kranjskih popov in to tudi lahko rečemo, da je kak Lampe, kak Krek, kak Hladnik in kakor se ti ljudje že imenujejo, med pravoslavni popi popolnoma nemogoče. Višek pa je doseglo čukarsko glasilo s trditvijo: »Popji se smejo ženiti, kako to kvar-

no vpliva, je zgodovina jasno dokazala.« Zgodovina in sedanjost dokazujejo, da je celibat največja nesreča ne za tistega, ki mu je podvržen, ampak za ljudsko pravost. Če je duhovnik oženjen in ima zakonske otroke, je vsakako bolje, kakor če zapeljuje žene in dekleta, in spravlja na svet nezakonske otroke; bolje je, da je poročen, kakor da živi s kuharico ali »netjakino« v divjem zakonu. Ko bi nam ozirali na pravost ne branili, bi našli take slučaje iz kranjskih farovžev, take slučaje spolne izpridenosti, take slučaje satanskega zapeljivanja, da bi še hudiču slabo postalo. Nam je za pravoslavne pope toliko mar, kakor za lanske sneg, pop je pop, naj bo pohan, ali pečen, ampak to je že preneumno, da bi ljudje, ki imajo toliko masla na glavi, ravno to v nič devali, kar je med pravoslavni popi še najbolje, namreč njih pošteno zakonsko življenje.

Kanonik Šiška — Čuki — in sveta katoliška cerkev. Pred nekaj dnevi se je poročil načelnik čukarske zveze Albert Jeločnik. Pri ti poroki je imel kanonik Šiška poseben nagovor. Šiška je bil doslej najbolj znan kot vodja ordinarijata in — rečimo — nacionalni ekonom. Pri ti poroki se je pa tudi izkazal kot vnet častilec Čukov. Kor je to privatna stvar, bi je gotovo ne omenili, da ni čutil kanonik Šiška potrebe, svoj nagovor spraviti v javnost. Z ozirom na to pa moramo že povedati, da bi bil kanonik Šiška v svoji veliki gorečnosti za Čuke lahko svoje besede malo bolje preudaril. Kvasil je ženi: »Moram ti razodeti, da me je močno ganilo snoči, ko sem videl, kako si prižigal lučico pred krasnim kipom svoje mogočene nebeske Zaščitnice, ki bo varovala odslej tvoj hram.« — »Vsa oprava Tvojega stanovanja priča, da hočeš, naj bo Tvoj hram, hram molitve in presrečne domače pobožnosti« — itd. Če že kdo klati take trivialnosti, naj jih saj ne daje v javne liste, saj se mora vsakdo smejati, če čita, da je bil mrzlo-krvni računar Šiška močno ginjen, ko je videl Jeločnika prižigati lampico. Kaj pa bodo rekli stare babe, ki so najzanesljivejše opore klerikalizma, da ni nihče ginjen, kadar lampice prižigajo. Tudi sicer vzbuja Šiškov licemersko govorjenje na več mestih veselost in bi človek večkrat kaj pripomnil na pr.: »Rečeš brošuro v roke!« ali »Čitaj knjižico staršem!« Toda to ni povod, da smo omenili Šiškov neukusni govor. Napotil nas je v to odstavek, kjer je Šiška govoril o Jeločnikovem delovanju pri Čukih. Ta svoj slavošpev je zaključil Šiška z gorostasno frazo: »Za vse to požrtvovalno delo v prilog orlovski ideji ti izrekam v tem slovesnem trenutku iz tega svetega mesta v imenu svete cerkve najiskrenejšo zahvalo.« Uvažujemo popolnoma, da ima Šiška z denarnimi zadevami in cerkveno administracijo toliko opraviti, da je že precej pozabil mašniške stvari. Šiška je bolj finančnik in upravitelj, kakor duhovnik. Zaradi tega tudi ne obvladuje duhovske frazeologije tako, kakor kak praktikus v »dušnem pastirstvu«. Šiška služi pri cerkvenem generalstabu, ne pri trupi. Toda z zgoraj citirano frazo je zašel le predaleč. V imenu svete cerkve je izrekel Jeločniku zahvalo za njegovo čukovanje. Šiška je sicer kanonik, ali vendar ga moramo vprašati, če sploh še ve, kaj je sveta katoliška cerkev. S svojo frazo je Šiška sveto cerkev naravnost profaniral. Svetujemo mu nujno, naj vzame enkrat katekizem v roke in naj parkrat prebere in si zapiše v spomin, kaj je sveta katoliška cerkev, da ne bo zopet cerkve poniževal s tem, da se v njenem imenu zahvaljuje za — čukovanje!

Osrečevalci Bele Krajine. Iz Bele Krajine nam pišejo: Ko smo izvedeli, da je bila gradnja belokranjske železnice oddana, veselila nas je vest, da je med podjetniki tudi eden, ki sicer ni Slovenec, pa vsaj Slovan, in to naj bi bil Lončarič. Slišali smo o njem že precej, osobito takrat, ko je gradil v Poljanski dolini ceste. To delo je baje Lončarič tako izborno izvedel, da se na sredi ravnine ustavi konji pred praznim vozom, ker obični voz v blatu. Tudi je kos svojih nalogi v tehniški stroki, razume v ravnini najti klance, toda to delo je vodil deželni odbor, zato je bilo vse krasno in fino narejeno. Dobil je še kakor se sliši 50.000 K poboljška za to. Pri železnici se pa posebno razume. Ta je namreč njegovo prvo delo. Napravil ni še nič, se še vedno pripravlja, mogoče radi tega, ker ne ve, kje se bi lotil dela. Prvi junaški čin je pa že izvršil. Več sto delavcev, ki so čez en mesec delali, ne da bi vedeli, po čem jih bo plačal, je dobilo res nazadnje zaslužek in čudite se: nekateri so dobili po 3 vin, drugi po 20 vin, in hrano za cel mesec, tako da so siromaki delali en mesec tlako, ne da bi kaj zaslužili. Mož ima namreč ta bene, da je dobil 8 koncesij za prodajo živit itd. Vsak delavec mora pri njem biti odjema-

lec in gost; to priliko pa tako razume izkoristiti, da prodaja blago po 20 do 40% dražje, kakor drugi trgovci. Da je pri tem oškodovan delavec in trgovec se razume. Slavna deželna vlada, ali ti je to znano? Domačini ne dobijo koncesij, Lončarič pa seveda brez strokovne znanosti kar 8. Ali ne velja zakon za vse ljudi enako? Mogoče ima Lončarič izjemo, ker daje svojo ekvipažo glavavstvu na razpolago? Dalje je človekoljubje Lončaričev tako veliko do domačinov, da vpraša pri vstopu v pisarno delavca predno se glede dela domenita, katerega mišljenja da je. Slučaj Ivan Kobe, Vrh št. 61. Trgovsko in obrtno zbornico pozivamo, naj okrene takoj vse potrebne korake, da se Lončariču trgovske in obrtne koncesije odvzamejo in da dobe te koncesije domačini, ki tudi morajo izvrševati. — Črna malice.

Promocija. V petek, 17. t. m., bo na dunajski univerzi promoviran doktorjem prava gosp. Aci Pavlin, sin gosp. stavbnega nadsvetnika Pavlina. Čestitamo!

Dr. Dermastija kot konkurzni upravitelj. Prejeli smo od dr. Dermastije ta-le popravek, ki ga priobčujemo, dasi ne odgovarja zakonitimi predpisom: »Podpisano upraviteljstvo konkurznega sklada J. Bončarja prosi, sklicuje se na § 19. tisk. zak., da se z ozirom na notico pod zaglavjem: »Dr. Dermastija kot konkurzni upravitelj«, med dnevnimi vestmi »Slov. Naroda« z dne 10. maja 1912, št. 107, priobči nastopni popravek: Ni res, da so se premičnine na Bončarjevem mlinu v Domžalah razprodale, ne da bi bili upniki primerno obveščeni; res je, da se omenjene premičnine sploh še razprodajale niso in da je na predlog upraviteljstva konkurznega sklada konkurzni komisar dovolil in upniški odbor sklenil takoj prodati iz proste roke le en vagon ajde, mast in perutnino, ker je glede ajde in masti obstojala nevarnost skvare, in ker se je število perutnine z vsakim dnem na nedopusten način zmanjševalo. Ni res, da se je prodalo 250 kg perutnine, ki je bila najkrajnjega plemena; res je, da je bila perutnina čisto navadna vrste, ki je bila glasom inventarnejega zapisnika cenjena na 107 K in se je prodala za 113 K. Nadalje ni res, da se je 15 kg tehtajočo dežo svinjske zabele in prekajene slanice prodalo za 10 K; nasprotno je res, da je bila glasom inventarnejega zapisnika mast cenjena na 25 K in se jo je prodalo za 41 K; prekajene slanice se sploh ni prodalo, ker se ista med premičninami, spadajočimi v konkurzni sklad J. Bončarja, sploh ne nahaja. — V Ljubljani, dne 13. maja 1912. — Upraviteljstvo konkurznega sklada J. Bončarja: Dr. Josip Dermastija, namestnik upravnika konkurznega sklada.« Ta popravek je zelo dragocen, ker v bistvu potrjuje vse, kar smo mi trdili. Res je, da je bilo prodane 250 kg plemenske perutnine za 113 K, res je, da je bila prodana 15 kg tehtajoča deža najfinije zabele, v kateri je bila vložena tudi prekajena slanina; ako pa je bila ta deža prodana ne za 10 K, marveč za 41 K, je v stvarnem oziru popolnoma postranskega pomena. Pri naši kritiki o postopanju upravitelja Bončarjeve konkurzne mase se nam ni šlo toliko za prodajno ceno, kakor za konstatacijo dejstva, da upniki niso bili pravočasno o prodaji perutnine in masti obveščeni in da je vsled tega, ker razprodaja ni bila javno in po časopisih razglašena, bil pri dražbi navzoč samo eden najbližjih sorodnikov dr. Dermastije, ki je nato izdražbal v razprodaji se nahajajoče predmete za naravnost smešno nizko ceno. Samo za to se je šlo. In to dejstvo je sedaj ugotovljeno po priznanju Šusteršičevega kancipienta dr. Dermastije samega, ki si v popravku ne upa niti zanikati, da bi bili upniki pravočasno o prodaji obveščeni in da bi pri razprodaji ne bil navzoč eden izmed dr. Dermastijevih najbližjih sorodnikov, ki je kot neslužajni edini dražitelj potem kupil 250 kg perutnine za 113 K in 15 kg tehtajočo dežo svinjske masti za 41 K! Dr. Dermastiji smo za ta popravek prav hvaležni in ga priobčujemo z odkritim zadoščenjem, ker je mož s tem popravkom potegniti v blato samega sebe.

Cesarske visokosti nadvojvoda in nadvojvodinja Evgen prideta po sedanjih dispozicijah v ponedeljek v Ljubljano. — **Domobranski minister v Ljubljani.** Povodom tekmovalnega streljanja v Ljubljani pride semkaj domobranski minister general pehote Friderik pl. Georgi, in sicer dospe v Ljubljano dne 17. maja ob pol 6. zjutraj. — **Korni zapovednik fcm. Ernst baron Leithner** pride dne 21. maja v Ljubljano inspicirat tukajšnjo posadko. — **Tekmovalno streljanje.** Tekma pri streljanju na bojno tarčo »Nadvojvoda Friderik«: a) za častnike, praporščake, kadete in njihove goste; b) za moštvo in njega goste.

Vsak tekmeec ima dve seriji à 5 strelj. Darila za častnike: eventualna prispevana častna darila in častna darila v vrednosti 700 K. Za moštvo darila v vrednosti 620 K in eventualna častna darila. — Bojna tarča »Georgi«. Streljajo častniki in moštvo in vseh teh gosti. Darila: za častnike je častnih daril v vrednosti 700 K in eventualni došli častni prispevki. Za moštvo je za 620 K daril, kakor tudi eventualni častni prispevki. — Tekmovalno streljanje z repetirno pištolo na tarčo »Nadvojvoda Fran Ferdinand«. Pri tem tekmujejo častniki, praporščaki, kadete in njihovi gosti, kakor tudi moštvo. Vsak tekmeec odda 10 strelj v dveh serijah. Darila za častnike v vrednosti za 180 K častnih daril in eventualni došli častni prispevki, za moštvo pa 200 K denarnih daril. — Tekmovalno streljanje s samokresi na tarčo »Leithner« za častnike in njihove goste. Vsak tekmeec ima oddati 10 strelj v dveh serijah. Tukaj je za 160 K častnih daril. — Enako je pištolo streljanje na tarčo »Schikowsky«. Tu je istotako za 160 K častnik daril. — Vse te tekme se vrše na vojaškem streljišču med spremljevanjem godbe gorskih polkov.

Tekmovalno streljanje gorskih polkov. Povodom tekmovalnega streljanja bo več oficijelnih priredb. Civilne oficijelne priredbe so: slavnostni koncert Glasbene Matice, ki ga bosta počastila tudi cesarski visokosti nadvojvoda Friderik in nadvojvoda Evgen; ples v kazinski dvorani in podoknica »Ljubljane«. Za strelce so določena lepa darila. Mestna občina ljubljanska je dala kot prvo oficirsko darilo eleganten srebrni moka-service, kot drugo oficirsko darilo jako fino, popolnoma opremljeno potno torbo. — Slovenske napredne dame ljubljanske so dale kot darilo jako fin kip iz masivnega srebra, predstavljajoč boginjo zmage z lovorjevim vencem. Kip ima napis: »Ljubljanske slovenske dame tekmovalnemu streljanju c. kr. gorskih polkov od 17. do 24. maja 1912.« Kip ima podstavke, napolnjen s planinkami, povezanimi s slovensko trobojnicno. Dežela Kranjska je dala kot prvo oficirsko darilo za domači polk lep srebrni čajni service, okrašen z deželnim grbom, kot drugo oficirsko darilo za domači polk srebrno kasetko za smotke, kot splošno oficirsko darilo pa srebrni nastavek. Za moštvo je mestna občina dala kot 1. darilo zlato remontoir-uro, za dalnja darila pa srebrne ure; dežela pa je dala kot darila dekorativne kekinje in je prvi dar stokronski cekin.

Tekmovalno streljanje na civilnem streljišču. Tekma na lovsko tarčo »Zlatorog«. Ta tekma je za častnike, praporščake in kadete ter za njihove goste. Divji kožel, na katerega se bode streljalo, se pokaže 6 sekund. Vsak tekmeec ima pravico le za en dobiček, in sicer samo oni, ki vzame 4 serije. Dobitki se priznajo onim, ki imajo največ zadetkov v posameznih serijah. Enako bode tekmovalno streljanje na nizko tarčo »Carniola« in »Aemona«. Kake eventualne spremembe bodo tekmeceem naznanjene sproti na streljišču. — Streljanje na civilnem streljišču se prične dne 16. maja opoldne, na vojaškem pa dne 17. maja ob 7. zjutraj.

Podrobnejši program o priliki tekmovalnega streljanja gorskih polkov: Dne 16. maja ob 8. zvečer minirozov. Dne 17. od 5.—6. popoldne promenadni koncert na Slovenskem trgu; ob 8. zvečer koncert na kazinskem vrtu. Dne 18. maja od 4.—6. popoldne koncert na civilnem streljišču. Ob 8. zvečer koncert pri sodelovanju godbe 27. pešpolka v hotelu »Union« v korist mestnim revežem. »Pogrnjene mize« — vstopnina 1 K. — Dne 19. maja od pol 12. do pol 1. popoldne promenadni koncert na Kongresnem trgu. Od 5. popoldne od pol 9. zvečer koncert v »Tivoli« — godbe združenih gorskih polkov. Umetni ogenj na Ljubljanskem gradu. Za slučaj slabega vremena se vrši koncert v salonu »Tivoli«. — Dne 20. maja ob 8. zvečer koncert na kazinskem vrtu. — Dne 21. maja ob pol 7. koncert v »Unionu« in razdelitev dobitkov moštvo. Ob 8. zvečer koncert v hotelu »Bellevue«. Dne 22. maja od 4. do 6. popoldne koncert na civilnem streljišču. Ob 8. zvečer koncert v hotelu »Slon«. — Dne 23. maja ob 8. zvečer priredi »Glasbena Matica« v hotelu »Union« na čast tekmovalnemu streljanju došli častnikom in njihovim damam slavnostni koncert. Soirée - toalet. — Dne 24. maja od 9.—11. popoldne koncert na civilnem streljišču; ob pol 7. razdelitev dobitkov v slavnostni dvorani c. kr. deželne vlade. Igra združena godba gorskih polkov. Ob 9. zvečer priredi »Kasinoverein« v Kazinski dvorani ples na čast častnikom in njihovim damam. — Na vojaškem streljišču igra vsak popoldne godba. Tam je tudi razviden natančni dnevni program. Znamenajta komitejev: Strelni komite ima rdeče, orožni zelene, stanovanjski bele, zabavni pa rumene trakove.

Račune za veselico »Domovine« prosimo takoj poslati na naslov Milko Naglič, Ljubljana, Šubičeve ulice 3.

Poroka. Poročil se je danes ob 8. zjutraj v frančiškanski cerkvi knjigovodja Narodne tiskarne gosp. Lev Franke z gdnco. Amalijo Globočnikovo. Iskreno čestitamo!

Na korist pogorelcem v Tomačevem bo jutri ob 8. zvečer v hotelu »Union« koncert vojaške godbe belgijskega pešpolka št. 27.

Kopališče Kamnik na Kranjskem. V nekaterih listih je bilo v oglasih kopališče Kamnik na Kranjskem navedeno z nemškimi oznakami »Stein«. Opozorjeni smo pojasniti stvar tako, da je ta prekrasni planinski kotiček prej ko slej slovenska posest in se slovanski gostje v Kamniku zlasti radi sprejemajo.

Bistriška koča se odpre za poletni promet v nedeljo, dne 19. maja t. l. Oskrbo prevzame gdnca. Marica Jerajeva, ki je mogobrojni izletnikom in turistom v divno Kamniško Bistrico znana kot izborna kuharica. S svežimi in okusnimi jedmi kakor tudi z domačo pristno kapljico je turistovska restavracija čim najizdatnejša za vsako število izletnikov preskrbljena.

Ob priliki 30letnice nemškega šulrajna v Kočevju je bilo potom vrtinaric otrokom zabučeno, da morajo ves dan »heil deutscher Schulverein« kričati. S tako vzgojo hočejo Nemci slovenske otroke ponemčiti. Tudi ob tej priliki je bilo zapaziti, da so raz poslopje c. kr. okrajnega glavarstva in sodnije vsele zastave s frankfurtskimi barvami. Veliko smeja je gledalcem povzročilo, ko je raz streho znanega kričaka Jožeta Barthelmeja, katerega trgovina je sedaj v konkurzu, zastavo odpihal veter.

Kopališče Lipk. — Zdraviliški zdravnik dr. Fran Czekkel, specialist za notranje in otroške bolezni; je z današnjim dnem pričel ordinirati v Lipku.

Kinematograf »Ideal«. Danes in jutri se predvaja krasna senzacijska drama »Igra življenja«, povzeta iz življenja gledališke igralka. — Ta drama je vzor delo tvrdke Nordicks, Film Co., ena najboljših, kar se jih je doslej videlo. V njej nastopi slovit igralka Porten in pa avstralska diva, najboljša plesalka sveta »Sahareta«. Film je jako lep in priporočljiv. — V petek priljubljeni »Specialni večer« z učinkovito dramo »Častni dolg«.

Saje so se vnele snoči ob pol 12. v dimniku pekovskega mojstra Jožeta Sveteta v Rečni ulici. Na lice mesta je prišel oddelek gasilnega in reševalnega društva, ki pa ni stopil v akcijo.

Nezavesten je obležal včeraj na Zaloški cesti 1890. leta v Spodnjem Kašlju rojeni delavec Andrej Dovč, katerega so prepeljali z rešilnim vozom v deželno bolnišnico.

Delavsko gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 70 Slovencev, 75 Hrvatov in 50 Makedoncev. V HVB je šlo 25, v Buchs 40, v Nemčijo 17, v Solnograd pa 35 Hrvatov. Na Dunaj je šlo 40, v Kočevje pa 41 Lahov.

Izgubljen je bil srebrni naprstnik. Žepno uro je našla v nedeljo na Šmarni gori gdn. Zora Hauptmanova. Lastnik dobi uro pri najditelji Zori Hauptmanovi na Francovem nabrežju 1.

Izkaz posredovalnice slovenskega trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani. Sprejme se: 2 knjigovodja, 1 korespondent, 4 pomočniki mešane stroke, 1 pomočnik špecerijske stroke, 1 pomočnik modne in galanterijske stroke, 4 kontoristinj, 6 prodajalk, 4 učenci in 2 učenki. — S l u ž b e i š č e: 4 knjigovodji, 3 korespondenti, 4 kontoristi, 5 poslovođij, 3 potniki, 6 skladiščnikov, 23 pomočnikov mešane stroke, 10 pomočnikov železniške stroke, 8 pomočnikov manufakturne stroke, 14 pomočnikov špecerijske stroke, 13 kontoristinj, 14 blagajničark, 18 prodajalk, 5 učencev in 3 učenke. — Posredovalnica posluje za delodajalce in člane društva brezplačno, za druge pa proti mali odškodnini.

Narodna obramba.

Nedosežen je sedaj nabiralnik v gostilni pri »Roži« v Prešernovi sobi v Ljubljani. Danes je prejel deveto diplomlo za 9. obrambeni »kamen«, kar dokumentuje 1800kronsko požrtvovalnost rodoljubnih gostov pri »Roži«. To častilo omizje stavimo rojakom v posnemovalni vzgled, velenecem družbenim prijateljem pa se preiskreno zahvaljujemo.

Za C. M. obrambni sklad so se nadalje prijavili: 988. Kamen v spomin prof. dr. Josipa Cerka zložili njegovi kolegi in prijatelji (plačali 200 K); 989. Ženska podružnica Mozirju (plačala 100 K); 990. Gospa Mira Costaperaria v Trstu; 991 do 1000. Neimenovani v Celju (deset kamnov); 1001. Kamen občnega

zboru podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v Celovcu (plačali 125 K); 1002 do 1011 (deset kamnov) ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu; 1012 do 1037 (petindvajset kamnov) obitelji Gorupova v spomin Josipa Gorupa pl. Slavniškega (plačala 5000 K).

Za družbo sv. Cirila in Metoda: Nabiralnik v »Narodni kavarni« v Ljubljani je nalagal nekaj časa svoje prispevke v hranilnico, realizat vloženje knjižice je znašal 285 K 87 v; ta teden se je nabiralnik zopet izpraznilo in našlo 77 K. Prav kmalu dobi »Narodna kavarna« drugo diplomu.

Za C. M. družbo. Prijatelji gosp. Gerjola, gostilničarja, trgovca in posestnika v Vodmatu, so darovali na povratku z pogorišča Tomačevo za družbo sv. Cirila in Metoda v Mostah v nabiralnik 4 K 30 v. Srčna hvala!

Ciril-Metodovim podružnicam! Prišel je čas veselja, ki so Ciril-Metodovi družbi glavni vir dohodkov. Naj bi se vsaka podružnica potrudila, da priredi vsaj eno veselico. Veselice se naj prireajo s čim manjšimi stroški. Namesto drage godbe zadoštuje marsikje navadna harmonika, ki je lani v Grosuplju prinesla tako krasne dohodke. Čisti dobiček naj se ne določa za obrambni sklad, ki ga družba ne sme rabiti, a potrebuje rednih dohodkov. Za veselico se naj pridobi vselej dober govornik, ki podžge navzoče k ljubezni in požrtvovalnosti. Na veselici naj marljivo gospodične razpečajo družbino blago: kolke, razglednice, znamke itd. Nihče naj se ne plaši dela in žrtve za plemenito narodno stvar.

Veseli pojavi na Gorenjskem. Gorenjska, izvzemši mesta in trge, je bila dosedaj med vsemi slovenskimi pokrajinami najbolj brezbrbna in malomarna za narodno obrambo. Morda se bližamo vendar boljšim časom. V nedeljo dne 12. t. m. se je ustanovila v Senčurju pri Kranju Ciril-Metodova podružnica, ki šteje že ob rojstvu I pokrovitelja (gosp. Mih. Robert), 1 ustanovnika (gosp. M. J. Kovač), 25 letnikov in 7 podpornikov. Ustanovni občni zbor je bil nenavadno lepo obiskan. Prišlo je toliko zavednih mož in mladeničev, da je bilo Gašperlinovo dvorišče napolnjeno. V imenu glavne družbe je pozdravil zborovalec Ante Beg ter imel daljši govor o namenih družbe sv. Cirila in Metoda, o njenem dosedanjem delovanju, o uspehih in nesporih. V odbor so bili izvoljeni: Mih. Robert, predsednik; gospa Doroteja Ferjanova (Olševček), podpredsednica; Fr. Kuralt, tajnik; Janez Čebašek, namestnik; Ciril Gašperlin, blaginjak; gdčna M. Gašperlinova, namestnica. Odborniki: Iv. Gašperlin, Mihael Globločnik (Voglie). Primož Zernovnik (Voklo), Fr. Juvana (Olševček), Jos. Kveder (Sredna vas), Jak. Ster (Visoko) in Jos. Golob (Senčur). Novi odbor obeta storiti vse, da se bo podružnica lepo razvijala. — Dne 16. t. m. bo ustanovni občni zbor za novo podružnico Medvode in okolico.

Iz Litije. V nedeljo popoldne imela je podružnica sv. Cirila in Metoda za Litijo in okolico svoj 26. letni občni zbor v Litiji. Udeležba bila je pičla zlasti za to, ker je Planinski društvo napravilo zlet na Sv. Goro. Pa tudi več zavednih, kakor se radi imevajo, ki niso šli na ta zlet, ni bilo navzočih. So bili različni izgovori, sestanki, osebnosti itd., ki pri tako važni družbi, kakor je naša Ciril-Metodova šolska družba, ni na mestu. V prvi vrsti se vsak pravi narodnjak mora ozirati na stvar in vsako leto enkrat se že lahko žrtvuje par ur v tak namen. Tudi udeležba iz Smartna bi bila lahko boljša, saj vendar iz Litije v večjem številu posejajo njih veselice, koncerte itd. Odborniki so bili prejšnji izvoljeni; letos je zopet v Litiji pobirala članarino gosp. Jos. Steinerjeva v družbi g. H. Bevkove, v Smartnem pa kakor po navadi, naš izvršni blaginjak gosp. Watzak. — Končno je še tajnik gosp. notar Svetec, omenil, da tržaška I. ženska podružnica praznuje 25letnico in ob enem slavi svojo odbornico in mecenko, gospico Milo Mankočevo, ki je odbornica vseh 25 let. Soglasno se je sklenilo poslati podružnici in blaginjaku čestitke in pozdrave.

Združeni podružnici sv. Cirila in Metoda v Planini priredila dne 16. junija t. l. veliko vrtno veselico na lepem senčnatem vrtu gosp. A. Banika v Planini. Društva v okolici naj se blagovolijo pri določitvi časa vrtnih veselcem na to ozirati. Snuje se v Planini tudi pevsko društvo, ki šteje že sedaj 25 izvršujočih članov. Ustanovni občni zbor se vrši dne 16. t. m. ob 4. popoldne v prostorih gosp. Leop. Kotarja v Planini.

Družbena naznanila. Dejni zlet župe Ljubljana I. (Ljubljansko in Dolenjsko okrožje) je bil v nedeljo 5. maja v Vel. La-

ščah. Ljubljansko okrožje je že ob polu 7. korakalo — na čelu ji župni trobentaški zbor 18 bratov močan pod vodstvom br. E. Rozmana — iz Ledine skozi Ljubljano na dolenski kolodvor. Iz Skofljice je nadaljevalo 64 bratov v kroju krasno pešpot skozi cvetoče ravnine in bujno zelenje vabečih gozdov proti Turjaku. Že pred Turjakom so prihajajoče pozdravljali topiči, tik pred vasjo pa navdušene mladenke s cvetjem, napredni zastavni možje pa s toplo besedo. Po enournem odmoru na Turjaku pri br. Pajerju in Žužku se je pot nadaljevala za navdušenih pesmi, iz pomladne smrečine onkraj Turjaka pa je duhtelo mlado zdravje in k življenju bodreča narava. Ob kratkem postanku na Rašici pri hišni št. 8. se je Sokolstvo spomnilo kulturnega preporoditelja Slovencev — Trubarja. Pri sv. Trojici nas je sprejel velikolaški Sokol in tamošnje dekletke so za pozdrav delile šopke. Le še pol ure do Lašča! V tem času že koraka Ribniški Sokol iz kolodvora. Trobentaška zbor si v ubranih korakihah pozdravlja. Posebno lep pa je bil sprejem v Laščah. Nežna deca z zastavicami, napredni občinski odborniki, narodno ženstvo, tamošnji Sokol, vse je navdušeno pozdravljalo Sokola, ves trg je bil v zastavah. — Javno telovadbo pri Grebenu je hotelo ovirati vlažno vreme, vendar se je vse izvršilo v najlepšem redu. Proste vaje (I.—III. za l. 1913) je izvajalo 29 bratov, nastopile so 4 vrste na orodju (bradlja, drog, konj, skok) in v zborna vrsta na bradlji. Sredi telovadbe pa je br. župni starosta v daljšem nagovoru pojasnil zbranemu občinstvu, po večini kmetiškemu (nad 800), kaj hoče Sokolstvo. — Izletniki štejejo polet v Lašče med najlepše. Opravičeno pa ga smemo šteti med najuspešnejše za prebujajo ljudstva.

Štepanjski Sokol je priredil v družbi s člani »Sokola I.« in »Sokola« iz Most v nedeljo, 12. t. m. pešizlet v Vevče. Pri Sokolu je sodeloval tudi župni trobentaški zbor. Ko so dospeli v Vevče, pričakovalo je Sokola mnogo domačega občinstva in tudi izletniki iz Ljubljane in okolice ter tudi godba. Ko so zasedli vse prostore na vrtu g. August K. Fuhrarja, je pozdravil Sokola gg. Kurnik, Kurnik, poduradnik južne železnice, želeč družstvu krepkega razvoja in mnogo uspeha. Zahvalil se je starosti g. Ivan Bricelj. Nato se je vrnil Sokol skozi D. M. v Polju, kjer se je ustavil pri g. Ivan Benčiču. — Značilno za izobrazbo in vzgojo klerikalnih hujšakov je, da so županovi otroci v D. M. v Polju kričali za Sokoli in gosti ter jih zmerjali, kar pač kaže, kako daleč je pripeljala politična morala zaslepmenjenosti v klerikalni družbi.

Telovadno društvo »Sokol« v št. Vidu nad Ljubljano priredi v nedeljo, dne 19. majnika 1912 svoj prvi letošnji društveni izlet v kroju in sicer iz št. Vida čez Medvode, Vikre, Taceni, Brod, kjer je kratek odmor. Odhod točno ob polu 2. popoldne. Zbirališče: telovadni prostor pri br. Kratek. Vsi bratje in prijatelji društva ste najljubnejše vabljeni na ta izlet.

Narodna čitalnica v Kamniku priredi v četrtek, dne 16. t. m., v veliki dvorani Društvenega doma pri pogrnjenih mizah zabavni večer s prijaznim sodelovanjem Kamniškega salonskega orkestra in I. slovenskega pevskega društva »Lira«.

Akad. tehn. društvo »Triglav« v Gradcu ima svoj I. redni občni zbor v letnem tečaju 1912 v soboto, dne 18. t. m. ob 8. zvečer v gostilniških prostorih »Zur Weinake«.

Podpornemu društvu za slovenske visokošolce v Pragi so prispevali v mesecu marcu sledeči: 200 K: neimenovan denarni zavod; 150 K: Kmetiska posojilnica ljubljanske okolice; po 100 K: mesto Praga in hranilno in posojilno društvo v Ptuj; po 20 K: Hranilnica in posojilnica v Središču, Ružička Apollo, ravnatelj žrnovst. banke v Pragi, Posojilnica v Konjicah in županstvo občine Sevnica ob Savi; po 10 K: Fr. Sadnikar, trgovec v Celovcu, in okrajni odbor Veseli n. L. na Češkem; 6 K: Karel Bureš, knezonadškofijski blaginjak v Pragi; po 5 K: dr. J. Kolšek, odvetnik v Laškem, in inž. Ign. Šega v Ljubljani; 4 K: J. Valenta, stavbni svetnik v Pragi; 3 K: Johann Liesskounig v Gradcu; 2 K: Fr. Suher, profesor v Ljubljani. Društveni odbor se zahvaljuje iskreno vsem plemenitim darovalcem ter prosi vlnudno nadaljnjih podpor. Prispevke sprejema gosp. dr. Karel Šebesta, advokat v Pragi, II., Spalená ul. 9.

Prosveta. Četrtek, dne 16. t. m. v Domžale. Ljubljanski igralci vprižore tam zabavno burko »Nehesa na zemlji«. V dveh jako komičnih vlogah nastopita izborna in obče znana člana slovenskega gledališča: ga. Avgusta Danilova in g. Anton Verovšek. V poročilu o zadnji predstavi v Ljub-

ljani pravi kritika o njej, da sta fascinarala. — Začetek predstave je ob 4. popoldne. Železniške zveze so za goste iz kamniškega, kakor tudi iz ljubljanskega okraja zelo ugodne. Požrtvovalnost domžalskega Sokola, napram slov. igralcem je velika. Zato 16. t. m. vsi v krasno Sokolsko dvorano v Domžalah!

Književnost.

— **Agrarne operacije v Avstriji** s posebnim ozirom na Kranjsko. Napisal ing. Drag. Guštinčič. To je naslov brošure, ki je izšla kot ponatis iz »Vijesti« in velja 40 v.

— **Vijesti Hrvatskog društva inženirja i arhitekta u Zagrebu i društva inženirja v Ljubljani.** Ta odlični strokovni list, ki je opremljen s krasnimi ilustracijami prinaša v zadnji svoji številki poleg več slovenskih notic tudi konec razprave deželnega stavbnega svetnika Ivana Sbrizaja: Ljubljansko Barje in poplavi v notranjskih kraških dolinah.

Razgled po slovanskem svetu.

IV. jugoslovanska umetniška razstava v Belgradu. Predpriprave za slovenski oddelek na IV. jugoslovanski umetniški razstavi v Belgradu so končane. Dne 11. maja se je odposlalo 121 umotvorov v 46. zabojih; pozdraviti je, da se te razstave udeležijo pretežna večina slovenskih umetnikov. V zadnjem času došla pravila osrednjega odbora iz Belgrada zasigurno transportne stroške tja in nazaj, pač pa zahteva glavni odbor glasom člana 19 razstavne pravilnika, da si pridržijo v pokritje stroškov 10% od prodanih umotvorov. Obeta se lep gmoten uspeh — dovoljene so od javnih oblasti v nakup umotvorov visoke vsote. Dani so tudi ugodni pogoji za nas Slovence na tej razstavi. — Ker pripravljali stroški za slovenski oddelek že sedaj presegajo proračunljene izdatke in od naših javnih oblasti ni pričakovati zadostnih prispevkov v pokritje nastalih stroškov, vezani smo na samopomoč. Zaeno izreka odbor slavnamu mestnemu magistratu zahvalo za naklonjeni prispevek v znesku 100 K. — V Ljubljani, dne 11. maja 1912. — Za pripravljali odbor: R. Jakopič l. r. M. StERNEN l. r. Iv. Vavpotič l. r.

— **Jubilej »Društva čeških časnikov.«** V soboto in nedeljo je slavila v Pragi »Jednota českých novinářů« svojo desetletnico. V soboto zvečer je bil občni zbor, na katerem je bil znova izvoljen za predsednika urednik Jos. Miškovský. Za podpredsednike sta bila izvoljeni dež. poslanec K. St. Sokol, urednik »Samostatnosti« in V. Červinka, urednik »Narodnih Listov«, za tajnika pa Fr. Nepily, urednik »Venkova« in V. Hejnz, urednik »Narodnih Listov«. V nedeljo je bila v »Obecnem Domu« slavnostno zborovanje in slavnostna mantineja, katerih so se udeležili med drugimi praški župan dr. Groš, rektor češke tehnike Stoklasa, drž. posl. dr. Kramar in mnogo drugih poslancev, predsednik Vseslovanske časniške zveze Jos. Holecček, člana gosposke zbornice dr. Mattuš in Otto in mnogo drugih dostojanstvenikov. Slavnostno zborovanje je otvoril predsednik J. Miškovský, ki je podal kratek pregled desetletnega društvenega delovanja ter koncem svojega govora izrazil simpatije čeških žurnalistov hrvaškim in srbskim tovarišem v težkem njihovem boju proti madžarskemu nasilstvu. Nato je društvu čestital k desetletnemu jubileju v imenu kraljevskega stolnega mesta Praga župan dr. Karel Groš. Za županom je govoril član gosposke zbornice dr. Karel Mattuš o razvoju češkega časopisja v zadnjih 50 letih, drž. poslanec dr. Karel Kramar o nalogah in dolžnostih češke žurnalistike, drž. poslanec Švehla o potrebi najvišjih stihov političnih činiteljev z žurnalisti in drž. posl. Vaclav Křofač o potrebi žurnalistovske šole in naučnih izletov v inozemstvo. Nato so se prečitale došle čestitke. Med drugimi so čestitali: Predsednik češkega narodnega sveta dr. Podlipny, namestnik knez Thun in razni drugi dostojanstveniki in odličnjaki. Tovarišem v »Jednoti českých novinářů« izrekamo tudi mi ob jubileju svoje iskrene simpatije.

Izpred sodišča. Zaročna darila. Najvišji sodni dvor na Dunaju se je pred kratkim pečal z neko zanimivo obravnavo in sicer glede vračanja zaročnih daril, v slučaju, da se zaroča razdere. Neki zaročenec je tožil namreč svojo zaročenko, da naj mu vrne darila, katere ji je podaril povodom zaroke. Tožnik je bil v prvih instancah zavrnjen, in sicer zato, ker baje zaročenka ni dala poveriti, da se je zaroča razdrla. Najvišji sodni dvor pa je

prejšnje sodbe razveljavil in ugodil tožniku, češ, da je zaročenka dolžna vrniti zaročna darila tudi če se je zaroča brez njene krivde razdrla.

Razne stvari.

* **Italijani za svoje zrakoplovstvo.** Italijani so dozdaj nabrali za nove vojne zrakoplove 1,629.578 lir.

* **Pisatelj Strindberg umrl.** V Stockholmu je umrl znani pisatelj August Strindberg.

* **Nesreča na Donavi.** Včeraj popoldne je na Donavi zadel neki čoln s štirimi mornarji ob neki parnik. Vsi štirje mornarji so padli v vodo; dva sta utonila, dva sta se pa rešila.

* **Skopuhova smrt.** Iz Würzburga poročajo: V Heidingsfeldu je umrl privatnik Tamberger vsled oslabelosti in gladi. Iz samega skopuštva ni nič jedel. V žimici so našli zastavni pisemov v znesku pol milijona mark.

* **Vihar na Ogrskem.** Vihar v Balvanyos-Varalja je od 350 hiš 330 popolnoma razrušil. Tudi vse cerkve so se podirle. Dozdaj so izveleki izpod razvalin štiri mrtve osebe. Mnogo oseb je bilo ranjenih. Hrane primanjkuje. Skoda je zelo velika.

* **Defraudacije v škofovi blagajni.** Iz Velikega Varadina poročajo: Škof Feher in kanonik Gabrieli sta dobila anonimna pisma, da manjka v škofovi blagajni mnogo denarja. Ko so blagajno skontroirali, so dognali, da manjka obilgacij in gotovine za 120 tisoč kron.

* **Grozno maščevanje.** iz Turn-Severina poročajo: Zidarski mojster Radolescu, ki je pomagal pri gradnji javne klavnice, se je sprl s stavbinskim mojstrom zaradi diference 20.000 irankov. Iz maščevanja je Radolescu s dinamitno patrono pognal en del zgradbe v zrak. Dva delavca sta bila ubita.

* **Žrtve zrakoplovstva.** Iz Londona poročajo: Včeraj je ponesrečil zrakoplovec Ficher s svojim monoplanom, na katerem je bil kot pasažir Amerikanec Maon. Motor se je užgal. Ficherja so potegnili izpod razbitega aparata; Maon je pa umrl na potu v bolnišnico.

* **Krvav dogodek na avstrijsko-ruski meji.** V noči od sobote na nedeljo je hotelo iti osem ruskih židov čez mejo v Avstrijo. Kozaki so oddali proti židom dvajset strelav, ko so bili ti že na avstrijskih tleh. Enega begunca so ustrelili. Pogrešajo enega otroka. Ostali so srečno ušli v avstrijsko ozemlje. Avstrijska policija je konstatirala, da so kozaki prestopili mejo. Truplo ustreljenega žida leži še na neutralnem ozemlju. Ne bodo ga prej pokopali, dokler ne doženejo, kje ga naj pokopljejo.

* **Adjutant bivšega turškega sultana.** Iz Bukarešte poročajo: Bivši adjutant Abdula Hamida, Azil - bej, je prišel inkognito v Konstanco. Turško prebivalstvo je kmalu izvedelo o njegovem prihodu in kmalu je zavladalo veliko razburjenje. Azil - bej namreč predbacivajo, da je izdal Mladoturke. Zvečer je neki Mladoturček Giodel Kemal s palico napadel Azil - beja ter mu razbil črepinjo. Napadalec so zaprli.

* **Grozne posledice samomora.** Iz Poznanja poročajo: Soprog stavbnega tajnika Kratziusa je izvršila samomor. Odprla je plin. Neki mesarski pomočnik je šel slučajno mimo ter zaduhal plin. Šel je v temno stanovanje ter zažgal vžgalico. Nastala je grozna eksplozija. Stanovanje se je porušilo, hiša je pa začela goreti. Izpod razvalin so izveleki grozno razmesarjeni trupli tajnikove žene in mesarskega pomočnika.

* **Stavka avijatikov.** Iz Berolina poročajo: V Johannstalu pri Berolinu so začeli stavkati aviatiki. Na letališču je bilo vse polno ljudi, ki so čakali, kdaj se vzdigne kak aviatik. Toda niti eden se ni vzdignil. Aviatiki so namreč zahtevali, naj vodstvo letališča nastavi na letališču zdravniška. Tega pa vodstvo ni storilo, vsled česar so aviatiki sklenili, da toliko časa stavkajo, dokler se ne ugodijo njihovi želji.

* **Kavalirska »White Star Line«.** Nekateri paroplovne družbe so zahtevali, naj jim družba »White Star Line« povrne stroške, ki so jih imele pri reševalni akciji. Družba pa tega noče plačati ter se izgovarja, da sploh ni nič zakrivila. Ker je pač znano in tudi dokazano, da je edino družba zakrivila to nesrečo, je to postopanje družbe neodpustno.

* **Pariski apaši.** Iz Pariza poročajo: Garnier in Vallet sta v Nogant sur Marne obkoljena. Streljata na ljudi in policijo. En policijski agent je bil ranjen.

* **Jugoslovanci in umetnost.** Slavni pianist Paderewski se je te dni vrnil v London s svojega potovanja po Južni Afriki. V »Daily Mail« se pritožuje, da v Južni Afriki nimajo zmisla za umetnost. Enkrat se mu je celo zgodilo, da je nekdo udaril po klavirju ter zahteval, naj vendar še enkrat preneha s tem ropotom. Tajnik Paderewskega, ki je slikar, sploh

ni smel slikati. Kakor hitro je kaj naslikal, mu je kak farman vse z rokavom zbrisal. Paderewski pravi, da pač ne pojde več v Južno Afriko.

* **Cerkev v avtomobilu.** Father Bernard Vaughan, eden najznamenitejših pridigarjev na Angleškem, je pred kratkim uvedel takozvano avtomobilsko cerkev. Ker ve, da je v nekaterih angleških provincinah le malo katolikov, tedaj meni, da so boljše avtomobilske cerkve, nego ra zidane. Ta avtomobil je nekoliko večji nego navadni avtomobil. V avtomobilu je majhen oltar in pa klečalnik. Če ne rabijo avtomobila za službo božjo, tedaj odstranijo oltar in klečalnik in pripravijo posteljo za duhovnika, ki se vozi okoli maševat.

* **Chronophon.** Tehnika je napravila zopet važen korak naprej. Pred izbrano družbo londonskih učencev je profesor William Stirling predaval in kazal neki nov izum, ki bo nedvomno v najkrajšem času postal popularen po celi Evropi. Pri tem izumu gre za popolno zvezo kinematografa in fonografa. Vsi dosedajni poskusi so imeli le nepopolen uspeh. Tupatam je pač k kinematografskim slikam pel kak fonograf, vendar pa niso mogli doseči popolnega soglasja. Srečni izumitelj je znani tovarnar za kinematografske filme, Leon Gaumont. Svoj izum je imenoval chronophon. Perspektive, ki jih nudi ta novi izum, so v resnici izvanredne. V bodoče bo kak politični govornik govoril pred zbrano množico, pri tem bo pa lahko — sedel doma za pečjo. Igrala se bo lahko vsaka drama, ne da bi morali iti igralci v gledališče. Igrali bodo pravzaprav eno in isto vlogo samo enkrat. Pozneje bodo lahko gledali sami sebe. Naši potomci bodo lahko čez sto, čez tisoč let gledali in poslušali svoje prednike. In tako bo napravil chronophon človeka večnega.

* **Ponarejevalci denarja.** Iz Zagreba poročajo: V Križevcih je policija zasledila več ponarejevalcev denarja, ki so že dalj časa na južnem Ogrskem in v Slavoniji spravljali v promet ponarejeni denar. Policija je izvršila pri več osebah v Križevcih, Koprivnici in Belovarju hišne preiskave in je zasledila v Križevcih pri nekem izdelovalcu orgelj z imenom Erhatic veliko zalogo ponarejenega denarja v vrednosti 30.000 kron. Novci so različnih vrst, večinoma so novci po dvajset vinarjev in sicer ogrski iz l. 1908 in avstrijski iz l. 1905. Tudi ponarejene zlatnike po 20 kron so dobili. Erhatic je imel v svoji hiši v prvem nadstropju stroje za izdelovanje novcev. V delavnici pa niso zasledila nič ponarejenega denarja, pač pa v podstrešju v nekem tramu, ki je bil otel. Erhatic je kradel po cerkvah, kjer je popravljaj orglje, zlate križe, iz katerih je potem delal zlatnike. Iz pismov, ki so jih dobili pri Erhaticu, so dognali, da je bil ta v zvezi s fotografom Kolumbarjem v Koprivnici zaradi ponarejevanja bankovcev po dvajset kron. Policija je aretirala Erhaticu, njegovo ženo, njegove starše in njegovega pomočnika, nadalje omenjenega fotografa in njegovo sestro. Aretirali so pa tudi še več drugih oseb, ki so spravljali v promet ponarejeni denar. V promet so spravili velikianske vsote ponarejenega denarja, ker že več let kroži po ondotni okolici tak denar.

Gospodarstvo.

— **Prvi semenj v Banjaloki** se je obnesel za nas dosti zadovoljivo. Zivine ni bilo nič manj ali celo več kakor na semnjih v Kočevju, in se jo je tudi precej prodalo. Le žal, da je bilo tako neugodno in mrzlo vreme, vsled česar so ljudje že ob 11. odšli s sejmšča in se je tako vrnilo mnogo kupcev od Ribnice in drugih krajev, ki so bili na poti v Banjaloko. Priporočamo se za prihodnji semenj, ki bo 23. julija t. l. Deželna vlada naj bi blagohotno potrebno ukrenila, da se razveljavi lansko leto z Ogrsko sklenjena pogodba, po koji sme samo žizina za klajo čez hrvaško mejo. S to odredbo mo obutno odškodovani, osobito je za nas hud udarec, ko smo v prometnem oziru kakor zaplankani, ločeni od vsega sveta.

— **Iz Novega mesta na Dolenjskem** se nam poroča, da se je na tamošnjih nasadihvalh takomenovane oneida-krompirja, kaj nepovoljna bolezen pojavila. Dasi je krompir oneidovec, katerega se po Dolenjskem v pretežni meri sadi, še skoraj dva meseca v zemlji, ga še ni skoraj nič na dan, in ni še skoraj nič izkalil. In ako se tak neizkaljen krompir izkoplje, zapazi se na njem čruda majhnih, kakor leščniki velikih krompirčkov, posajeni komad je pa kakor se pravi, steklen (glazov), brez vsakega nadzemeliskega odgnanka. Druge vrste krompirja, kakor ribičan, rožnik itd. so pa prav lepo izhajale. V dosti krajih nadomestujejo kmetovalci izostali oneidovec, katerega kar izkopujejo ter prašičem pokladajo s koruzo. Tako je torej letos po Dolenjskem, kjer je vinsko letino mraz skoraj uničil, še pričakovati tudi malo krompirja. Kaj ne pride vse čez ubogega kmetovalca.

Telefonska in brzojavna poročila.

Državni zbor.

Dunaj, 15. maja. Posl. Biankini ima danes svoj obstrukcijski govor, ki ga bo nadaljeval tudi še v petek.

Česke šole na Dunaju.

Dunaj, 15. maja. Odločba nižjeavstrijskega namestništva v zadevi Komenskega šole bo najbrže ostala brez uspeha, ker hoče prepovedati mestni magistrat otvoritev šole, češ, da šolski prostori niso primerni.

Kriza v Srbiji.

Belgrad, 15. maja. Finančni minister Protić je podal svojo demisijo. Albanija.

Rim, 15. maja. »Corriere d'Italia« poroča iz Bara: Prenek Sada paša, višji poveljnik v Albaniji, je podal svojo demisijo kot turški general. Vrniti se hoče v svojo domovino, da se bojuje na čelu svojih rojakov. Vstaši so napadli vojašnice in skladišča orožniških postaj. Baje je padlo 52 orožnikov.

Sofija, 15. maja. Tukajšnji turški poslanik Naby - beg je vprašal bolgarsko vlado, v koliko so resnične vesti, da se približujejo v skupno delovanje notranja organizacija revolucionarjev v Makedoniji in tukajšnji njihovi zastopniki ter albanski vstaši. Bolgarska bo odgovorila na to vprašanje, kakor se čuje, da ona sploh ne ve o teh namelih revolucionarjev in vstašev.

Solun, 15. maja. Uplivnim krogom se je posrečilo po daljšem pripravljanju, da so se pred Djaokom zbrani Arnavtje, ki so ogrožali skladišče orožja, razšli. Vendar pa ta razid še ni merodajen za konec nemirov, ker je mogoče, da so se razšli Arnavtje samo začasno. Stanje v Ipeku je nespremenjeno. Merodajni krogi se trudijo, da bi pregovorili Arnavtje, da se vrnejo v svoje vase, toda do sedaj je bilo to prigovarjanje brezuspešno. Do bojev z Arnavti do sedaj še ni prišlo.

Solun, 15. maja. Poldrug bataljon pešcev in topničarski oddelak je prišel iz Prištine v Iztok, ter se združil tam z vojniki iz Pečija. Vnel se je hud boj z Albanci, v katerem so Albanci zmagali; turški poveljnik je prosil poveljništvo v Pečiju, da pošlje ojačenja.

Garnier in Vallet.

Pariz, 15. maja. Včeraj ob petih popoldne je dal pariški prefekt povelje za obleganje Nogens sur Marne, v kateri sta se skrivala Garnier in Vallet. Orožništvo in infanterija je obkolila vilo. Začel se je strahovit boj. Vojaki so streljali na vilo, roparji pa so odgovarjali s puškami. Policijski prefekt je bil skoro ustrelen. Policijski inspektor Fleury in še dva druga policijska respektorja sta bila težko ranjena, dva redarja in en vojak usmrčeni. Proti večeru se je začelo bombardiranje vile. Ob četrta na devet se je razpočila prva dinamitna bomba, ki pa ni napravila nobene škode. Nato so razsvetlili prostor pred vilo in vilo samo z bakljami in s svetlobnimi metalci. Ob pol enajstih se je razletela v vili druga bomba ter razdejala pol hiše. Streljanje iz hiše ni prenehalo. Ob enajstih sta se razleteli zopet dve bombi ter sta zidove skoro popolnoma podrli. Roparja pa sta streljala še naprej. Ob pol dvanajstih je prišla iz Pariza požarna bramba z lestvami ter se je ob dveh ponoči posrečilo položiti v vilo bombo, ki je osehvala en kilogram melinita. Ko se je bomba razpočila, je bila vila popolnoma razdejana. Zdaj so začeli vojaki in orožniki ter redarji prodirati proti vili. Našli so Garniera in Valleta še živa. Oba sta streljala, dasiravno težko ranjena, iz revolverja na napadalce. Vojaki so odgovarjali ter je bil Garnier ustrelen. Valleta so smrtonosno ranjenega pobrali ter ga odpeljali v bolnišnico. Umrl je med potjo. Ljudstvo je bilo tako razburjeno, da je hotelo celo trupla raztrgati.

Stavka.

Varšava, 15. maja. Osemstisoč delavcev v tukajšnjih tovarnah stavka zaradi dogodkov v zlatih rudnikih ob Leni.

Danski kralj Friderik VIII. umrl.

Hamburg, 15. maja. Danski kralj Friderik VIII., naslednik Christiana IX., je danes po noči v Hamburgu nenadno umrl. Nastopil je vlado leta

1906 ter bil zelo konservativnega mišljenja, kar je bil pokazal tudi že kot prestolonaslednik zlasti leta 1900.

Hamburg, 15. maja. Danski kralj se je vračal iz Nizze ter ga niti poznali niso, ko ga je zadela kap. Zato so ga prepeleli v mrtvašnico ter ga šele ponoči agnoscirali.

Izpremembe na merodajnih mestih.

Berolin, 15. maja. Razen izprememb na poslaniških mestih v Carigradu in Londonu, se bodo izvršile baje še druge izpremembe na merodajnih nemških mestih. Gre namreč tudi za naslednika nemškemu državnemu kancelarju Bethmannu - Holwegu in Kiderlen - Wächterju, sodanemu zunanjemu državnemu tajniku. Kiderlen - Wächter pride najbrže kot poslanik v Pariz, ker se je izkazal poslanik Schoen v maroški krizi, da ni kos svoji nalogi. Bethmann - Holweg pa napravi prostor Marschallu, kadar bo ta izpolnil svojo misijo v Londonu.

Boji v Mehiki.

New York, 15. maja. Vojni poročevalec pri mehiških zveznih četah poroča od 12. t. m., da je prišlo v nedeljo do hudega, 12 urnega boja med 5000 vstaši pod poveljstvom generala Oroza in zveznim vojaštvom kakih 5000 mož pod poveljstvom Huerta. Zvezni vojniki so zmagali. Na obeh straneh je bilo 500 težko ranjenih. Vstaši so izgubili 10 topov in mnogo municije.

Taft in žene.

Washington, 15. maja. Predsednik Taft je izdal oklic na žene v Kaliforniji, kjer se vrše jutri volitve volilnih mož in kjer bodo odločali ženski glasovi. Oklic spominja na to, kar je predsednik storil med svojo funkcijsko dobo. Ta oklic je prvi, ki ga je izdal kak predsednik Zedinjenih držav.

ITALIJANSKO - TURŠKA VOJNA.

Dardanele.

Carigrad, 15. maja. »Tanin« pravi, da so vse mine v Dardanelah odstranjene. Oblasti bodo spustile zaradi varnosti najprej neko staro ladjo skozi morsko ožino ter nato šele proglase pot skozi Dardanele za prost.

Rodos.

Milan, 15. maja. »Secolo« poroča o položaju na Rodosu: Turško vojaštvo se je razkropilo na majhne oddelke in je upati, da Turki ne bodo napadli italijanske posadke. Te razkropljene posamezne čete se bodo ena za drugo vdale. Neka italijanska četa se je oddaljila od strelne razdalje topov na vojnih ladjah. To četo so Turki napadli in jo pogladi nazaj. Veliko italijanskih vojakov so ujeli in so jih odpeljali na neki utrjen grič.

Carigrad, 15. maja. Iz Smyrne poročajo, da so Italijani zasedli otoka Leros in Kalimnos.

Atene, 15. maja. Uradni list »Akropolis« pozivlja vse Grke, da se obrnejo na laško polsaništvo s prošnjo, da naj Italija preneha zasedanjem otokov, ali pa mora Italija pri eventualnemu sklepanju miru zahtevati, da postavi Turčija na one otoke stalne garnizije, ker bi sicer grški prebivalci otokov morali preveč pretrpeti od domačinov.

Vojni stroški.

Milan, 15. maja. »Secolo« poroča, da stane Italijo vojna do sedaj že 176 milijonov lir.

Razporejen v Italiji.

Livorno, 15. maja. Poklicani vojaki iz letnika 1889, ki so določeni za ekspedicijo v Libijo, so sklenili, da bodo proti temu javno protestirali. Častniki so obiskali vojake v vojašnicah in so jim predložili zle posledice takega nastopa. Prostor, kjer so se ti vojaki zbrali, so obkolili Carabinieri.

Vojna in laški porotniki.

Pisa, 15. maja. Pred tukajšnjim porotnim sodiščem se je vršila obravnava proti uradniku socialno-demokratskega lista »La Fiamma« Aleksandru Bacciju, ker je spisal in priobčil v svojem listu razpravo o kulturnih delih Italije, v kateri razpravi je zelo napadal vojno in armado. Značilno za javno razporeženje med italijanskimi poslanci je, da so obtožbenca oprostili.

Današnji list obsega 12 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Rasto Pustoslemšek.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Darila.

Upravništvu naših listov so poslali:

Za Ciril - Metodovo družbo: Rodbina Al. Durjava iz Matenje vasi pri Prestraneku, 10 K, mesto venca na grob pokojne ge. Karoline Werli v Cerknici in gosp. dr. Jos. C. Oblak, odvetnik o Ljubljani, 5 K iz kazenske poravnave Bizjak ca. Baloh v Radovljici. Skupaj 15 K.

Za »Domovino«: Gosp. dr. Jos. C. Oblak, odvetnik v Ljubljani, 10 K, ker se ni mogel udeležiti dobrodelne prireditve; gosp. Ivan Bonač, tovarnar v Ljubljani, 10 K, ker se ni mogel udeležiti dobrodelne prireditve in gosp. prof. Rajko Perušek iz Ljubljane, 4 K, kot vstopnino na prireditve. Skupaj 24 K.

Živeli nabiralci in darovalci!

Umrli so v Ljubljani:

Dne 10. maja: Jakob Gostinčar, delavec, 45 let, Radeckega cesta 11. — Ivan Benedik, rejenc, 3 mesece, Opekarska cesta 6.

Dne 11. maja: Ana Pogačnik, so-proga gostilničarja in posestnika, 35 let, Miklošičeva cesta 4. — Marija Klemens, blagajničarka, 42 let, Radeckega cesta 11.

Dne 13. maja: Marija Sonc, mestna uboga, 73 let, Karlovska cesta 7.

Za prebivalce mest, uradnike itd. Proti težkočam prebavljanja in vsem nasledkom mnogega sedenja in napornega duševnega dela je uprav neobhodno potrebno domače zdravilo pristni »Moll-ov Seidlitz prašek«, ker vpliva na prebavljanje trajno in uravnovolno ter ima olajševalen in topilen učinek. Skatljica velja 2 K. Po poštnem povzetju razpošilja to zdravilo vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni zalagatelj na DUNAJU, Tuchlauben 9. V lekarnah na deželi je izrecno zahtevati Moll-ov prašek, zaznamovan z varnostno znamko in podpisom. 3 22

Z maternim mlekom prehranjeni otroci trpe zelo redko na oškodovanju ali motenju prebavnih organov. Kako je pa z obžalovanja vrednimi otroci, ki pijejo iz steklenice? Če se ti ne hranijo s »Kufek«, trpe vedno na motenju prebavljanja. »Kufek« je najboljšo sredstvo proti bljuvanju, driski, črevesnemu katarju i. dr.

Priporočamo
manufakturno trgovino
J. Ciuha
Stari trg št. 1
Pod Trančo.

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 15. maja 1912.

Termin.

Pšenica za maj 1912. za 50 kg 11-84
Pšenica za oktober 1912. za 50 kg 11-35
Rž za oktober 1912. za 50 kg 9-60
Koruzna za maj 1912. za 50 kg 9-27
Koruzna za julij 1912. za 50 kg 9-22

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 300-2 Srednji zračni tlak 30-76 mm

Meja	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
14.	2. pop.	735-5	26-4	sr. jzah.	pol oblač.
„	9. zv.	734-6	19-7	„	jasno
15.	7. zj.	733-7	18-9	sl. jzah.	„

Srednja včerajšnja temperatura 20-5°, norm. 13-9°. Padavina v 24 urah 0-0 mm.

Nov, velik koncertni gramofon

180 cm visok, s stolalom s 50 ploščami 25 cm in 30 cm premera se zaradi odpotovanja

proda za 150 kron.

Vprašanja pod »gramofon« na uprav. »Slov. Naroda«.

1821

Proklic.

1826

Podpisani proklicom vse žaliivo bode, katere sam izustil pri obnem zboru 18. aprila t. l., ter obznanjem vse, ker nisem hotel ston nikogar žaliti, in se nahajujem al. načelstvu, da mi je vse to odpuščilo.

Glince-Vič, dne 15. maja 1912.

Fran Pirnat, sodavičar.

Proda se dobro idoča in lepo urejena

brivnica

1815

nasproti kolodvora v zelo prometnem trgu na Gorenjskem. Mesečni dohodek 240—280 K, po leti do 360 K. Proda se zaradi prevzetja druge brivnice. — Naslov pove upravništvo »Slov. Naroda«.

Uradnik

s srednješolsko naobrazbo, vešč slovenskega, nemškega, ter deloma ital. in hrvaškega jezika, kakor tudi knjigovodstva in korespondence, z večletno prakso. 1814

»Želi premeniti službo,« (ako možno pri lesni trgovini). — Prijazne dopise na upravništvo »Slovenskega Naroda«.

Gostilna

v Narodnem domu v Celju se takoj odda 1810

po dosedanjih pogojih ali pa tudi v najem. Pismene ponudbe na Posojilnico. — v Celju do 25. majnika t. l. .

Narodna kavarna.

Novo došla, priljubljena elitna dunajska
čamska kapela
koncertuje vsak večer.

Začetek ob 9. uri.

Vstop prost.

Slavnemu občinstvu in rodoljubom iz dežele se priporoča za obilen obisk

1811

Fran Krapež.

Na senčnatem vrtu

restavracije

»Narodni dom« v Ljubljani toči se pivo

vrček po 22 vin. Vina 1 l. od 88 v. nadaje.

Zajtrki (mali golaž) 20 v. Kosila od 60 v. nadalje. Večerje od 40 v. nadalje.

Velik prostor za balinanje in zaprti kegljište.

Ob neugodnem vremenu je na razpolago velika arena in so cene enake kakor na vrtu.

K obilnemu posetu vljudo vabi

Marija Dražilova

restavraterka.

1842

Ženitna ponudba

Štiridesetletni vdovec brez otrok trgovec v večjem trgu ob meji Kranjski z nad stotisoč kron gotovine in posestva brez dolga se želi seznaniti z 26 do 36 let staro inteligentno, zdravo gospodično iz dobre hiše, poštenih staršev, krotke in mirne narave brez vsakih strasti. Zahteva se pridnost, varčnost, zmožnost v kuhinji, veselje do trgovine ali vsaj trgovini primerno izobrazbo. Sprejme se primerna dola, več pa oziroma na dobre lastnosti. Tajnost zagamčena. Resne ponudbe s sliko in natančnim opisom pod »srečna bodočnost se želi« na uprav. »Slov. Naroda«.

1819

Išče se spreten strojnik

ki razume tudi akumulacijo

za večje tovarniško podjetje v Ljubljani.

Ponudbe na upravništvo »Slovenskega Naroda«.

1826

Privabili sicer mi mnogo ste Prav dobrih kupcev vinskih, Ki k meni prišli bodo še Po zlatih vin Bizelskih: Pa predno spraznjena bo klet, Je treba novih še deset Prav težkih k meni priti, Da pridnih fantov in deklet Jim moč bo vsak dan okrepiti.

1800

Ima tudi na prodaj precej jabolčnika starega, finega za družino. Priporoča se

Jvan Malus na Bizelskem.

Proda se staroznana

gostilna

v Novem mestu v bližini novozgrajene železnice, 3 sobe, lepa prostorna klet, vrt z krasnim razgledom in zaprtim kegljiščem. — Nataščeno se izve pod naslovom »Ugodna prilika« poste restante Rudolfovo. 1817

Proda se, še le 5 let stara in še 13 let davka prosta

VILA

s sadnim in zelenadnim vrtom, v zelo mirnem kraju, blizu nove obrtne šole v Ljubljani, zlasti pripravn za onega, ki ljubi mir. Vila je enonadstropna in ima dva stanovanja po tri sobe in pritlikline, z ugodnimi plačilnimi pogoji. Ponudbe na upravništvo »Slovenskega Naroda« pod šifro »Mirni dom«. 1822

A. Černe, Ljubljana

— Cegnarjeva ul. 8, —

poveča slike v olju na platno

po vsaki fotografiji v umetniški dovršenosti.

V velikosti doprsno 30x40 cm za 24— K

„ 30x50 „ 30— „

„ 50x60 „ 45— „ itd

(Drugi način kakor celo ali do kolena malo dražje).

Način slikanja je naznanjen za Patent.

Restavriram tudi stare slike v skrbno umetniški tehniki.

(Dosedaj fotografiji v navadni izdelbi niso mogli ceneje delati).

Za popolno sličnost po fotografiji se garantira za vsako sliko.

Vsak zasluži lahko

30—40 K na dan!

Vsakemu pride prav naj si bo delavec, trgovec ali uradnik, kot glavni ali stranski zaslužek. Strokovnih znanosti ni treba. Vsak si lahko pri sedanjih draginjah zagotovi vir dohodkov in imenitno bodočnost. Pojasnilo pošlje proti odškodnini za oglaš, poštino in uzorke, skupaj za 2 kroni naprej ali po poštnem povzetju

B. V. Mareh, Postojna 255,

Kolodvorska cesta.

Ni zavarovalnica nego nekaj popolnoma novega. Delo nad vse mero lahko in prijetno. V slučaju neuspeha denar nazaj. 182

Gospodinja.

Za voditev poletno gostilno se od srede junija naprej za okoli 3 mesece

išče čvrsta ženska,

ki mora biti posebno snažna in znati navadno kuhati. Nemščina pogoj. Event. bi prišla v poštevt mlajša zakonska. Mesečnega zaslužka primeroma 100 kron.

Ponudbe pod »gospodinja« na uprav. »Slovenskega Naroda«.

1809

Cirkus brata Stutzbart

Ljubljana * Lattermannov drevored * Ljubljana

Jutri na praznik, 16. maja

Popoldne ob 4. uri 2 predstavi 2 Zvečer ob pol 9. uri

Nastop vseh umetnikov.

Za mnogobrojni poset se priporočata

brata STUTZBART